

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Analýza a monitoring SME Instrument v Moravskoslezském kraji
Analysis and Monitoring of the SME Instrument in the Moravian-Silesian Region

Student: Ngo Thuy Linh

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Hana Štverková, Ph. D., MBA

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra podnikohospodářská

Zadání bakalářské práce

Student: **Linh Ngo Thuy**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R020 Ekonomika podniku
Téma: Analýza a monitoring SME instrumentu v Moravskoslezském kraji
Analysis and Monitoring of the SME Instrument in the Moravian-Silesian Region

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretická východiska podpory podnikání malého a středního podniku
3. Monitoring SME instrumentu
4. Návrhy a doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DELINA, Radoslav. *Horizon 2020: evropský program podpory výzkumu a inovací*. Olomouc: Nadační ústav regionální spolupráce, 2014. ISBN 978-80-904115-2-4.
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropské fondy 2014-2020. Jednoduše pro lidi*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. ISBN 978-80-87147-84-9.
VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: GRADA, 2012. ISBN 978-80-247-4520-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Štverková, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

Ing. Josef Kašík, Ph.D.
vedoucí katedry

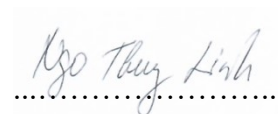

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení o samostatném vypracování bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a ostatní materiály, z nichž jsem při psaní své práce čerpala, řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

V Ostravě dne 2. 5. 2018

Handwritten signature of Ngo Thuy Linh in blue ink, written over a dotted line.

Ngo Thuy Linh

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala mé vedoucí bakalářské práce paní Ing. Haně Štverkové, Ph.D., MBA za cenné připomínky a odborné rady, které mi pomohly při zpracování této bakalářské práce. Dále také patří velké dík Centru podpory inovací VŠB-TUO za poskytnutí rad, informací a materiálů.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	<i>Teoretická východiska podpory podnikání malého a středního podniku</i>	7
2.1	Charakteristika malých a středních podniků	7
2.1.1	Kritéria vymezení malých a středních podniků a jejich význam	10
2.1.2	Význam malých a středních podniků	12
2.1.3	Výhody a nevýhody malých a středních podniků	14
2.2	Podpora podnikání malého a středního podnikání v České republice	16
2.2.1	Legislativa podpory podnikání malého a středního podniku v České republice.....	16
2.2.2	Druhy podpor podnikání.....	17
2.2.3	Mechanismus podpory podnikání z operačních programů spolufinancovaných EU	18
2.2.4	Programové období 2014-2020.....	19
2.3	Vybrané programy na podporu malého a středního podnikání v Evropské unii.....	27
2.3.1	Horizont 2020	27
3	<i>Monitoring SME Instrumentu</i>	31
3.1	Charakteristika SME Instrument.....	31
3.1.1	Fáze v SME Instrumentu	32
3.1.2	Kritéria a způsob evaluace projektů	35
3.2	Vyhodnocení SME Instrumentu	38
3.2.1	Vyhodnocení SME Instrumentu za předchozí období	38
3.2.2	Novinky SME Instrumentu pro období 2018-2020	40
3.3	Analýza SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji	43
3.3.1	Dotazníkové šetření	43
3.3.2	Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření	44
3.3.3	Shrnutí vyhodnocení dotazníkového šetření	50
4	<i>Návrhy a doporučení.....</i>	51
5	<i>Závěr</i>	61
	<i>Seznam použité literatury.....</i>	64
	<i>Seznam zkratk</i>	71
	<i>Seznam obrázků</i>	

Seznam tabulek

Seznam grafů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Význam malých a středních podniků každým rokem roste. Během posledních let dochází k neustálému zvyšování počtu těchto podniků a současně dochází k posílení jejich vlivu na společenské prostředí a sociální uspořádání země. V mnoha zemích jsou považovány za páteř ekonomiky. Díky svému postavení dokáží pružně reagovat na požadavky trhu, mají velký podíl na zaměstnanosti, vytváření nových pracovních míst a podílejí se na tvorbě hrubého domácího produktu (dále jen HDP), čímž přispívají k rozvoji regionů, ve kterých působí. I když jsou malé a střední podniky motorem evropského hospodářství, střetávají se každý den s mnoha problémy. Kvůli omezeným finančním prostředkům se nemohou dostatečně rozvíjet. Přece jen je dnešní společnost založena na znalostech a inovacích, které hýbou současným celosvětovým trhem. Dalším problémem jsou globální firmy, které se více zaměřují a osídlují lokální a regionální trhy, které jsou hlavní doménou malých a středních firem. V rámci Evropské unie (dále jen EU) mají možnost malé a střední podniky čerpat finance z mezinárodních programů na podporu podnikání, čímž mají zajistit větší atraktivitu Evropy investorům a zvýšit tak její konkurenceschopnost na světovém trhu.

V České republice (dále jen ČR) je také kladen velký důraz na rozvoj malých a středních podniků, které mají velký význam pro národní hospodářství. Ministerstvo průmyslu a obchodu, který má problematiku malých a středních podniků v kompetenci, se snaží vytvořit příznivé podmínky pro podporu rozvoje tohoto sektoru, a to prostřednictvím operačních programů. Spolu s EU zavedla řadu programů na podporu malého a středního podniku, které mají za úkol stabilizovat a rozvíjet tento sektor, kompenzovat nedostatek vlastního kapitálu a obtížnou dostupnost malých a středních podniků k bankovním úvěrům. Nejznámějším programem, který je financován jak ze státního rozpočtu, tak z prostředků EU, je Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK), který je hlavním dokumentem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Malé a střední podniky mají povědomí o operačních programech, ale jen malé procento z nich je obeznámeno s mezinárodními programy na podporu podnikání. V současné době probíhá 3. programové období na roky 2014-2020, které nabízí prostřednictvím mezinárodních programů na podporu podnikání větší výhody pro malé a střední podniky a rozvíjejí tento sektor na úrovni regionální, národní i nadnárodní. Z tohoto důvodu EU bude razantně snižovat podporu (zhruba na 30 %)

podnikatelům v rámci operačních programů a obecně i ze strukturálních fondů. Malé a střední podniky budou mít problém přežít a z toho důvodu je tedy nutné se zaměřit na mezinárodní zdroje financování, protože malé a střední podniky jsou všeobecně brány jako páteř ekonomiky. Proto je tedy nutné zanalyzovat povědomí o mezinárodních programech v Moravskoslezském kraji.

Cílem bakalářské práce je analýza a monitoring mezinárodního nástroje financování SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji. Cílem je tedy zjistit, jaké je povědomí podnikatelské veřejnosti v tomto kraji o SME Instrumentu (Nástroj pro malé a střední podniky). Z analýzy a pozorování vyplynuly dvě hypotézy, které obecně tvrdí, že povědomí o SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji je nedostatečné. Hypotéza č. 1 tvrdí, že 60 % dotázaných firem není obeznámeno s SME Instrumentem. Hypotéza č. 2 předpokládá, že firmy, které znají nebo prošly školením o SME Instrumentu, z 10 % využily toto schéma. Na základě těchto hypotéz bude proveden výzkum formou dotazníkového šetření, které tyto hypotézy buď potvrdí nebo vyvrátí.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část se bude zabývat teoretickými východisky podnikání malého a středního podniku. V této části jsou přiblíženy základní pojmy, mezi které patří podnikání, podnikatel a podnik, kritéria rozdělení a význam malých a středních podniků a jejich přínosy a podpora podnikání v ČR. Praktická část bakalářské práce je věnována monitoringu SME Instrumentu a samotnému výzkumu. Na základě zjištěných výsledků z výzkumu budou sepsány návrhy a doporučení pro případná zlepšení.

2 Teoretická východiska podpory podnikání malého a středního podniku

2.1 Charakteristika malých a středních podniků

Před ujasněním určitých specifík a významu malých a středních podniků (dále jako MSP), je nutné vymezit význam pojmů podnikání, podnikatel a podnik, které tvoří nedílnou součást obchodních vztahů a ekonomické aktivity. Definice těchto tří pojmů je zakotvena například v občanském zákoníku nebo v odborné literatuře. V řadě definic se **podnikání** vyznačuje vnímáním nových ekonomických příležitostí a iniciativ a jejich následným zaváděním na trh, kde podnikatelé v tomto ohledu hrají roli hnacího motoru. Každé podnikání je ovlivněno svým okolím jak z hlediska ekonomického, tak i politického. (Mandýsová, 2009)

Občanský zákoník definuje pojem podnikání jako „soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“

V odborné literatuře je uvedeno více pojetí pojmu podnikání. Dle Vebera, Srpové a kol. (2012) se podnikání definuje podle jednotlivých pojetí, kterými jsou:

Ekonomické pojetí vysvětluje podnikání jako dynamický proces, který zapojuje ekonomické zdroje a jiné aktivity tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Jedná se o proces, který vytváří přidanou hodnotu nejen pro podnikatele, ale i pro celý podnik.

Psychologické pojetí definuje podnikání jako činnost, která je motivována potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, něco si vyzkoušet, stát se nezávislým, chtít se postavit na vlastní nohy a splnit si své záměry. Jednoduše řečeno, toto pojetí nahlíží především na osobnost podnikatele a jeho možnost se seberealizovat.

Sociologické pojetí nahlíží na podnikání nejen jako na hledání nových cest k dokonalejšímu a efektivnějšímu využití zdrojů, ale také k vytváření pracovních míst a příležitostí. Celkově se snaží vytvořit blahobyť pro všechny zúčastněné.

Právnícké pojetí definuje podnikání jako soustavnou činnost, která je prováděná podnikatelem vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost s cílem dosáhnout zisku.

S pojmem podnikání je spojeno několik důležitých vlastností, kterými jsou zhodnocování vloženého kapitálu neboli zvyšování hodnoty firmy, uspokojování potřeb zákazníků, podstoupení rizik spojených s podnikáním a snahou o jejich minimalizaci.

K obecným rysům podnikání, které vycházejí ze všech pojetí, patří:

- cílevědomá činnost
- kreativní a iniciativní přístup,
- organizování a řízení transformačních procesů,
- praktický přínos, užitek a přidaná hodnota,
- převzetí a zakalkulování rizika neúspěchu,
- opakování, cyklický proces. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Synek, Kislingová a kol. (2015) definují pro podnikání takové charakteristické rysy, mezi které patří například motiv podnikání, kdy se podnikatel snaží o co největší zhodnocení svého vloženého kapitálu neboli dosáhnout zisku. Dalším rysem podnikání je zisk, pomocí kterého dosahuje uspokojování potřeb, požadavků a preferencí zákazníků, na které se podnikatel nejvíce soustředí. Mezi dalšími rysy spadá riziko podnikání. Aby byli zákazníci spokojeni, musí podnikatel zvolit vhodnou strategii a politiku při vedení svého podniku. Podnikatel uspokojuje potřeby zákazníku svými výrobky a službami prostřednictvím trhu, kde je vysoké riziko konkurence. Je tedy nutné, aby dosahoval přijatelné úrovně rizika svou nápaditostí.

S pojmem podnikání souvisí i pojem neoprávněné podnikání, jehož definice podle Vebera, Srpové a kol. zní: „Osoba, která uskutečňuje činnost, k níž se podle zvláštních právních předpisů vyžaduje ohlášení nebo povolení, bez takového ohlášení nebo povolení, a osoby, které takovou činnost uskuteční jménem jiné osoby anebo na její účet, odpovídají za škodu tím způsobenou; tím není dotčena jejich odpovědnost podle zvláštních právních předpisů.“

Dalším pojmem, který je třeba si objasnit, je pojem **podnikatel**.

Podnikatelem je podle občanského zákoníku „osoba, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Zároveň je podnikatelem každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném

výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.“ (NOZ § 420 zákon č. 89/2012 Sb., online)

Občanský zákoník dále definuje, že *„za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon. Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.“* (NOZ § 421 zákon č. 89/2012 Sb., online v aktuálním znění)

Dle živnostenského zákona *„Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené zákonem pro živnostenské podnikání.“* (ŽZ § 5 předpis č. 455/1991 Sb., online v aktuálním znění)

Veber, Srpová a kol. (2012) definují podnikatele jako osobu, která:

- realizuje podnikatelské aktivity s rizikem rozšíření nebo ztráty vlastního kapitálu,
- je schopná rozpoznat příležitosti a efektivně využít své zdroje pro dosažení stanovených cílů i přes tomu odpovídající rizika,
- je iniciátorem a nositelem podnikání investující své prostředky, čas, úsilí a jméno, přebírá zodpovědnost a nese riziko za účelem dosažení svého finančního a osobního uspokojení.

Synek, Kislingová a kol. (2015) popisují podnikatele jako osobu, která se odlišuje od ostatních a jejichž lidské charakteristiky jsou typické pro podnikatele. Je to osoba, která je nositelem i tvůrcem inovací a změn a je silně motivována k využití podnikového, technického a lidského potenciálu. Podnikatel by měl být tvořivý a schopný na trh přivést něco nového, přičemž by měl využívat všech naskytnutých příležitostí nebo tyto příležitosti dokonce sám vytvářet.

Posledním pojem je **podnik**. Definice podniku závisí na hledisku, ze kterého je pojem interpretován. Z obecného hlediska se jedná o subjekt, v němž dochází ke transformaci zdrojů ve statky, nebo jednodušeji vstupů ve výstupy. Další definice z širšího hlediska vymezuje podnik jako uspořádaný soubor prostředků, zdrojů, práv a jiných majetkových hodnot, které slouží podnikateli k provozování podnikatelských aktivit. Z právního hlediska je definován jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání, kdy podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty,

které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit. (Vojík, 2009)

Pojem podnik bývá často zaměňován s pojmem firma, která má stejný význam i obsah jako podnik. V občanském zákoníku je definována jako obchodní firma. Je to název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Pokud podnikatele nejsou zapsaní do obchodního rejstříku nemohu mít firmu. V případě fyzických osob, musejí podnikat pod svým jménem a příjmením, a naopak v případě právnických osob, mohou podnikat pod svým názvem (mohou si zvolit název své firmy). (NOZ § 423; 424; 425 zákon č. 89/2012 Sb., online v aktuálním znění)

2.1.1 Kritéria vymezení malých a středních podniků a jejich význam

Malé a střední podniky (dále jen MSP) jsou podporou pro všechny ekonomicky vyspělé země. Význam MSP v posledních letech roste, a proto se Evropská komise orientuje na podporu podnikatelských aktivit, snaží se zlepšit prostředí a podmínky pro MSP, aby měly možnost realizovat svůj potenciál v globální ekonomice. V první řadě je potřeba znát definici malého a středního podniku, abychom mohli pochopit jejich důležitost.

Existuje mnoho definic MSP. Mezi nejznámější patří:

- definice podle Evropské komise,
- definice z hlediska statistického pojetí.

6. května roku 2003 byla Evropskou komisí přijata nová **Doporučení 2003/361/ES**, která zpřesňuje některá kritéria z původního Doporučení z roku 1996. V EU tak byla vytvořena jednotná definice podniků, která slouží ke komparaci podniků v rámci členských zemí EU. (Evropská unie, 2015)

Mezi základními kritérii posouzení patří:

- počet zaměstnanců,
- výše ročního obrátu,
- celková hodnota aktiv (bilanční suma roční rozvahy),
- ekonomická nezávislost (nezávislý podnik je takový podnik, který nemá žádná majetková ani hlasovací práva v jiných podnicích, nebo vlastní méně než 25 %

základního kapitálu či hlasovacích práv v jednom či více podniků). (Zapletalová, 2015)

Do kategorie „**mikropodniků**“ řadíme podniky, jehož počet zaměstnanců je menší než 10, roční obrat podniku musí být menší nebo rovno 2 mil. EUR nebo bilanční suma nesmí přesáhnout 2 mil. EUR. Podnik musí být nezávislý.

Druhou kategorií jsou „**malé podniky**“, do které řadíme podniky s méně než 50 zaměstnanci, jeho roční obrat musí být roven nebo menší než 10 mil. EUR nebo nesmí ve stejné výši přesáhnout jeho bilanční sumu, zároveň musí splňovat kritérium nezávislého podniku.

Poslední kategorií jsou „**střední podniky**“. Zde spadají podniky, které mají méně než 250 zaměstnanců, roční obrat podniku musí být nižší než 50 mil. EUR nebo bilanční suma nesmí přesáhnout 43 mil. EUR. Stejně jako u ostatních podniku, musí střední podniky splňovat kritérium nezávislosti nebo vlastnit méně než 25 % kapitálu a vlastnických práv podniků, které nespadají pod MSP. (Evropská komise, online, 2017b)

Pro snadnější orientaci byla vytvořena tabulka rozdělení MSP a jejich specifika. Částky jsou v euro měnách. (viz Tabulka č. 2.1)

Tabulka č. 2.1: Kritéria rozdělení MSP

Kategorie podniků	Počet zaměstnanců	Roční obrat	Bilanční suma
Mikro podnik	< 10	≤ 2 mil. EUR	≤ 2 mil. EUR
Malý podnik	< 50	≤ 10 mil. EUR	≤ 10 mil. EUR
Střední podnik	< 250	≤ 50 mil. EUR	≤ 43 mil. EUR

Zdroj: Evropská komise, online, 2017b, vlastní zpracování

V současné době Evropská komise (dále jen EK) projednává revizi definice malých a středních podniků, které vycházejí z původního Doporučení z roku 2003. Podle EK se kvůli současné definici a finančním limitům nemůže většina MSP dostatečně rozvíjet a růst kvůli obavám, že ztratí svůj preferenční status malého a středního podniku. Pro změnu definice z hlediska počtu zaměstnanců nejsou stanoveny žádné záměry.

V únoru EK vyhlásila veřejnou konzultaci k definici malých a středních podniků, která potrvá do 6. 5. 2018, s cílem zhodnotit aktuální definici a uskutečnit případnou revizi a změnu některých jejích aspektů. (CEBRE, online, 2017; CEBRE, online, 2018)

Definice z hlediska **statistického pojetí** se česká statistika od roku 1997 harmonizovala s kvantitativní typologií Eurostatu (statistický úřad EU), který dělí podniky do tří skupin podle počtu zaměstnanců:

- malé podniky mají do 20 zaměstnanců,
- střední podniky mají do 100 zaměstnanců
- velké podniky mají 100 a více zaměstnanců.

Podniky, které mají méně než 20 zaměstnanců nemají všeobecnou statistickou povinnost a šetření v této skupině podnikatelských subjektů se realizují výběrovým řízením. (Veber, Srpová a kol., 2012)

2.1.2 Význam malých a středních podniků

Malé a střední podniky jsou všeobecně uznávanou hnací silou současné ekonomiky. Ovlivňují nejen zdravé podnikatelské prostředí, ale zároveň posilují konkurenceschopnost a zaměstnanost. MSP v EU tvoří 99,8 % na celkovém počtu firem, poskytují 66,6 % pracovních míst a 56,8 % se podílí na celkové přidané hodnotě EU. (Evropská komise, online, 2016)

MSP hrají v České republice důležitou politickou a stabilizační úlohu. Podle Evropské komise (2016) tvoří MSP v České republice 99,8 % firem z celkového počtu podniků, poskytují 59,1 % pracovních míst a podílejí se 56,2 % na celkové přidané hodnotě. I přesto, že je v ČR tak velké procento MSP, míra přežití těchto podniků není tak vysoká. Zhruba 80 % podniků přežívá 1 rok po svém vzniku, 64 % podniků přežije dva roky, o rok déle vydrží necelá polovina podniků a více než pět let působení na trhu se udrží jen 42 % podniků. V ČR je míra přežití MSP nejnižší v mezinárodním srovnání. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, online, 2017)

Společenské přínosy malých a středních podniků

Malé a střední podniky jsou nejen hnací silou ekonomiky, ale zároveň i reprezentují svůj region nebo město. Většinu MSP nevlastní žádný zahraniční subjekt a mají ve svém regionu určité postavení a tradici. Podnikatel většinou působí v místě svého

bydliště, je známý mezi určitou skupinou lidí v regionu či daném městě. Pokud je ve svém podnikání úspěšný, přinese svému okolí nejen popularitu, ale především i pracovní příležitosti, ekonomickou podporu a určitou jistotu a znalost v původu výrobku nebo služeb.

Založit si podnik, je svobodná volba každého podnikatele. Tenhle fakt je dalším společenským přínosem MSP, který de facto znamená, že díky podniku mohou realizovat své nápady, životní sny nebo mnohdy to může být jejich jediný zdroj financí. Každé malé riziko nebo zaváhání může znamenat pro MSP okamžitou likvidaci, proto prakticky nemohou dosáhnout monopolního postavení. Podnikatelé jsou hodně ovlivňováni okolím, pro které mohou být přínosem nebo také naopak. Vznikem podniku na sebe přebírají velkou zodpovědnost. Důsledky každého rozhodnutí, které udělají, a každý jejich neúspěch nesou pouze oni sami. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Ekonomické přínosy malých a středních podniků

Jedna z hlavních rolí MSP je být protipólem monopolům. Monopoly sice na trhu vytlačují malé podnikatele a živnostníky, ale pořád je zde skulinka, kde se mohou prosadit a dále se rozvíjet. Snaží se být co nejbližší svým zákazníkům a co nejvíce vyhovět jejich požadavkům. Zaměřují se více na lokální trhy, o které větší korporace nejeví takový zájem. MSP jsou pro velké podniky významné, protože často jsou pro tyto podniky potřebnými subdodavateli.

Další pozitivní vlastností MSP je jejich flexibilita. Jsou schopni velmi rychle a pružně zareagovat a přizpůsobit se změně na trhu. Často jsou spojovány s koncepcí LEAN, kdy tento výraz znamená v překladu „zeštíhlení“ podniku. Štíhlý podnik se snaží vyrábět produkty v co nejkratším čase a pokud možno s minimálními náklady a bez ztráty nebo na úkor zákazníka. Provoz bývá méně náročný na energii, suroviny a administrativní činnosti si nechávají zabezpečovat externě. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Dalším ekonomickým přínosem MSP je snižování nezaměstnanosti. Jsou schopny dobře absorbovat pracovní síly, které byly uvolněné z velkých firem po hromadném propuštění. Také se podílejí na tvorbě HDP a na přidané hodnotě. V ČR se podílejí asi 40 % na tvorbě HDP a 56,2 % na celkové přidané hodnotě. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, online, 2017b)

2.1.3 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

Existuje mnoho výhod, které mají MSP oproti velkým firmám, ale i nevýhody kvůli svému nevhodnému postavení na trhu.

Jednou z výhod MSP je jejich jednoduchá organizační struktura, která usnadňuje komunikaci mezi zaměstnanci. V podniku nepracuje příliš mnoho lidí, takže komunikace pracovníky různého stupně probíhá přímo. Vedení má tak lepší přehled jak nad zaměstnanci, tak i nad jejich prací. Díky krátkému informačnímu toku jsou zaměstnanci MSP schopni rychleji komunikovat se zákazníky a pružněji reagovat na jejich požadavky. Zamezí se tak šíření šumu a dezinformací. (Synek, Kislingerová a kol. 2015)

V malých a středních podnicích bývá jen jeden vedoucí, který je přímo zodpovědný za jednotlivé zaměstnance. Řídící rozhodnutí jsou centralizována do rukou podnikatele (vedoucího), který není ovlivňován různými zájmovými skupinami. Každé jeho rozhodnutí je pouze z jeho vlastní vůle, což mu umožňuje rozvíjet svoji kreativitu. (Synek, Kislingerová a kol. 2015)

V každém podniku je důležitá i její kultura, kterou si jednotliví pracovníci sami vytváří. V MSP bývá úzký okruh spolupracovníků, což mnohdy vyvolává pocit „rodinného zázemí“. Pracovníci si navzájem důvěřují, jsou více empatičtí a cítí se potřební. Dokáží spolu komunikovat a spolupracovat jak mezi sebou, tak i s vedoucími. Necítí se být ve stresu nebo pod tlakem.

Další výhodou je jejich specializace při výrobě. Malé a střední podniky jsou většinou zaměřené na výrobu jednoho produktu nebo na malou skupinu produktů, kterými se detailněji zabývají, což je další výhodou MSP. Sledují pouze malou část trhu, což jim umožňuje soustředit své finanční i nefinanční prostředky na jedno místo a tím si zajistí příznivou produkci i nízké náklady. Vzhledem k jejich nízkému kapitálu, jsou schopni pružně reagovat na změny, což je další výhodou MSP. Nejsou zatěžovány velkým investičním majetkem, který snižuje možnost produktivity. (Malach, 2005)

Jednou z hlavních nevýhod je nedostatek finančních prostředků, kvůli kterým mají mnohdy problém s rozvojem svého podniku. Jediným zdrojem se stává samofinancování, půjčky od rodin nebo přátel, který však většinou postačí na začátek pro vznik podniku. Další možností financování je nabídnout podíl podniku. Tento způsob nemusí být vždy ideální, protože zde dochází k omezení vlastního rozhodování. Dalšími zdroji jsou

bankovní a dodavatelské úvěry. Většina bank nemá moc v oblibě tyto podniky, protože představují velké riziko a vysoké náklady na relativně nízký objem úroku. Pokud podnik nemá dostatek finančních prostředků, nemůže se dále rozvíjet. Není schopen zaměstnat odborníky pro svou výrobu, nakoupit potřebná zařízení a má omezené prostředky na propagaci a reklamu svého podniku či výrobku. (Malach, 2005; Veber, Srpová a kol., 2012)

Další hrozbou pro MSP jsou inflace a vysoké úroky. Inflace snižuje zisk z prodeje a vysoké úroky zase zvyšují ceny úvěrů, které drží podniky při životě. Kolísání hodnot těchto dvou faktorů může být pro mikro podniky zničující. MSP většinou nepotřebují tolik surovin a materiálů pro svou výrobu, tudíž cena potřebných materiálů či energie může být pro menší podniky vyšší než pro velké podniky. Platba v hotovosti nebo platba vyšší zálohy není pro mnoho firem možná.

Přestože se MSP vyznačují velkým počtem inovací, jedná se především o inovace nižších řádů. Inovační náklady jsou pro malé podniky totiž vysoké, mají omezený počet zaměstnanců a často jsou nedostatečně informováni o nových technologiích. (Malach, 2005)

Následující kapitola bude věnována podpoře podnikání a jeho základní rozdělení, legislativa spjatá s MSP, představeny instituce, které pomáhají MSP v rozvoji a fondy, které mohou podnikatelé využít pro financování svého nápadu či myšlenky.

2.2 Podpora podnikání malého a středního podnikání v České republice

Podpora podnikání je nezbytná činnost, která vede ke zlepšení podnikatelského prostředí a k většímu rozvoji MSP, jak bylo již řečeno v předchozí kapitole. Je důležité, aby vláda usnadňovala zakládání těchto podniků a pomáhala svou ekonomickou silou a politikou upevňovat jejich postavení na trhu.

2.2.1 Legislativa podpory podnikání malého a středního podniku v České republice

V České republice je podpora malého a středního podnikání právně zakotvena v ***zákoně č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky***. Zákon byl přijat dne 11. ledna 2002 a nabyl účinnosti 1. ledna 2003 s cílem upevnit v oblasti podnikání pozici MSP v prostředí Evropské unie i ČR a zároveň usnadnit jejich zakládání. Po vstupu do Evropské unie se systém podpory pro MSP v ČR přizpůsobil systému podpory, který je uplatňován v EU. (Zákon č.47/2002 Sb., online v aktuálním znění)

Legislativa v ČR byla zharmonizována s podmínkami určenými EK. Změny, které vychází z doporučení EK, se týkají především zvyšování kvality výroby a řízení podniku s ohledem na ochranu životního prostředí, upřesnění pravomocí v poskytování podpory malých a středních podniků buď formou dotace nebo návratné finanční pomoci, o kterých rozhoduje ministerstvo nebo k tomu zřízená instituce a poskytování finančních příspěvků, záruk a úvěrů se sníženou úrokovou sazbou má v kompetenci Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB). (Vojík, 2009)

Problematiku MSP v ČR má v kompetenci Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). Regionální podporu má pak v kompetenci Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Zákonem vymezené státní podpory se nevztahují na podniky, které nemají sídlo na území ČR, mají více než 250 zaměstnanců a na podniky zemědělské a lesnické prvovýroby. (Veber, Srpová a kol., 2012)

V zákoně č.47/2002 Sb. o podpoře malého a středního podnikání jsou vymezeny oblasti, pro které může být podpora poskytnuta a těmi jsou:

- a) projekty zaměřené na investice,

- b) výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,
- c) zvyšování odbornosti dospělých,
- d) hospodářské a technické poradenství,
- e) projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu,
- f) získávání informací o podnikání,
- g) projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají,
- h) projekty v regionech se současnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování je žádoucí z jiných důvodů,
- i) vytváření nových pracovních míst,
- j) navazování kontaktů a spolupráce se zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,
- k) zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,
- l) projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s životní ochranou. (Zákony pro lidi, 2018, online)

2.2.2 Druhy podpor podnikání

Podpory se dle formy dělí na přímou a nepřímou a dle prostoru ji lze rozdělit na unijní, národní, krajskou (regionální) nebo obecní. (Malach, 2005) Další rozdělení je dle aktivit a dělíme je na finanční (nevratná, vratná zvýhodněná) a nefinanční podporu. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Podpory mohou mít podobu návratné finanční výpomoci, dotace, finančního příspěvku, záruky nebo úvěru se sníženou úrokovou sazbou a jsou to tzv. **přímé podpory**. Ty jsou poskytnuty podnikateli v případě, že splňuje veškeré podmínky z nabízených programů na podporu. Finanční přímé podpory poskytují tyto instituce:

- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.,
- CzechInvest,
- Technologická agentura ČR (TA ČR),
- Technologické centrum Akademie věd ČR (TC AV ČR),

- Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství,
- hlavní město Praha,
- kraje.

Nepřímé podpory jsou ve formě poskytování informací o podnikatelském prostředí, pomoci pro zjednodušení administrativy a byrokracie pomocí úprav v legislativě, poskytování poradenských služeb, zjednodušení daňového systému, obecnou podporou konkurenceschopnosti, podporu vzdělávání v oblasti řízení podniku, slučování podniků a mnoho dalších. (Mulačová, Mulač a kol., 2013)

Finanční nepřímé podpory poskytují tyto instituce:

- Česká exportní banka, a.s.,
- EGAP – Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.

Nefinanční podpora pomáhá podnikatelům šetřit finance, zvyšuje jejich informovanost v oblasti podnikání a tím usnadňuje jejich podnikatelskou aktivitu. Tento druh podpory poskytuje:

- CzechTrade,
- Ministerstvo průmyslu a obchodu,
- zastupitelské úřady.

Podrobnější popis jednotlivých institucí je uveden příloze. (viz Příloha č. 1)

2.2.3 Mechanismus podpory podnikání z operačních programů spolufinancovaných EU

Cesta k získání podpory není snadná, avšak také není náročná. Uchazeči se musí držet jednotlivých kroků a pravidel, které jim usnadní cestu k získání podpory. Jednotlivé kroky k získání dotace jsou uvedené v příloze. (viz Příloha č. 2)

Systém čerpání se skládá z následujících fází:

1. fáze **Vyhlášení výzvy** – řídicí orgány (neboli ŘO) jednotlivých programů vyhláší pravidelně výzvy, které jsou vymezené na určité časové období. Uchazeči musí v tomto období předložit svou žádost o podporu.

2. fáze **Hodnocení a výběr projektu** – řídicí orgány pověří instituci (zprostředkující subjekt), která bude vykonávat dílčí činnosti v průběhu celého procesu hodnocení a výběru vhodného projektu. V této fázi se vyberou projekty, které budou z daného programu podpořeny.
3. fáze **Realizace projektu** – jakmile budou projekty vybrány, příjemci dotace podepíší smlouvu o získání podpory a mohou začít realizovat svůj projekt.
4. fáze **Proplácení** – žádost o platbu si musí příjemce zpracovat sám. Proplácení projektu schvaluje a kontroluje ŘO nebo zprostředkující subjekt. Do této fáze se zapojuje i monitorovací výbor, který je svoláván řídicím orgánem dvakrát do roka. Jedná se o pracovní jednání členů výboru, kteří jsou klíčovými partneři programu včetně Evropské komise. Jejich úkolem je sledovat klíčové dokumenty, popř. řešit aktuální problémy.
5. fáze **Refundace do státního rozpočtu** – žádost o platbu zařadí řídicí orgán do tzv. souhrnné žádost o platbu, která bude následně předložena na platební a certifikační orgán (PCO).
6. fáze **Certifikace** – PCO se ujistí, zda jsou peníze z fondů vynaloženy v souladu s danými pravidly. Ze státního rozpočtu se předfinancuje souhrnná žádost o platbu.
7. Fáze **Refundace z Evropské komise** – v této fázi proplatí EK finanční prostředky do rozpočtu Ministerstva financí. Ministerstvo zároveň zastává funkci auditního orgánu, který kontroluje správnost celého průběhu čerpání a sleduje, jestli byla dodržena ve všech fázích stanovená pravidla. Zároveň sleduje, jestli čerpání z fondů z EU je transparentní a efektivní. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

2.2.4 Programové období 2014-2020

Již v roce 2008 začala Evropská komise předkládat první návrhy strategických dokumentů pro programové období 2014-2020. O dva roky později Evropská komise s Evropskou radou přijaly Strategii pro inteligentní růst podporující začleňování, která je známá pod názvem Strategie Evropa 2020. Cílem EU a členských států je vytvořit inteligentní a udržitelný růst, který podporuje začleňování a zároveň přispívá k harmonizaci rozvoje EU a pomáhá snižovat regionální rozdílnost. Strategie Evropa 2020 je vytvořena na deset let a je zaměřena hlavně na vytváření nových pracovních pozic a hospodářský růst. Obsahuje celkem pět stěžejních cílů, které by měly být naplněny

během tohoto programovacího období. Cíle jsou zaměřeny na pět oblastí a u každého cíle je jasně definováno, na co je zaměřen a jakým způsobem má být dosažen. Mezi tyto cíle patří:

- a) Zaměstnanost – míra zaměstnaných osob ve věku od 20 do 64 let by měla dosáhnout alespoň 75 %, přičemž většina zaměstnaných osob by měly tvořit ženy a starší zaměstnanci.
- b) Výzkum a vývoj – tento cíl je zaměřen na investování 3 % hrubého domácího produktu EU do výzkumu, vývoje a inovací.
- c) Změna klimatu a energetika – snížení emisních skleníkových plynů na 20 % a zvýšení energetické účinnosti o 20 %.
- d) Vzdělávání – týká se úrovně vzdělávání dětí. Počet školáků, kteří předčasně ukončí školní docházku, by se měl snížit z 15 % na 10 %. Zvýšit podíl osob ve věku 30 až 40 let, kteří dokončili vysokoškolské vzdělání z 31 % na 40 %.
- e) Chudoba a sociální vyloučení – snížit počet osob, které postihla chudoba nejméně o 20 milionů osob. (Evropská komise, online, 2010; Evropská komise, online, 2017a)

Všechny cíle jsou kontrolovány pomocí tzv. evropského semestru, který představuje roční cyklus hospodářského a rozpočtového řízení na úrovni EU. Stanovené cíle jsou spjaté s podporou MSP, tudíž Strategie Evropa 2020 má velký význam pro tyto podniky. (Evropská komise, online, 2017a)

Fondy Evropské unie v České republice

Fondy Evropské unie (dále jen fondy EU) jsou nástrojem finanční pomoci, které slouží k podpoře hospodářského růstu členských států EU a snižují sociální a ekonomické nerovnosti mezi státy a regiony. Pro programové období 2014-2020 jsou nastaveny v České republice společná pravidla pro pět fondů, které dohromady vytvářejí Evropské strukturální a investiční fondy, a patří zde:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF nebo EFRR),
 - Evropský sociální fond (ESF),
 - Fond soudržnosti (CF nebo FS),
 - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD nebo EZFRV),
 - a posledním je Evropský námořní a rybářský fond (EMFF nebo ENRF).
- (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015b)

Všechny tyto fondy spadají do ESI fondů a jsou součástí politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, díky které dochází k realizaci podpory. Důležitým fondem pro MSP je **Evropský fond regionálního rozvoje** a další fondy jsou uvedeny v příloze pro informaci čtenářům. (viz Příloha č. 3) Cílem této politiky je podporovat MSP v jejich regionech a městech, vytvářet nová pracovní místa, zvýšit konkurenceschopnost podniků, hospodářský růst, rozvoj regionů a zlepšit kvalitu života občanů. Úlohou fondů EU je vyrovnat rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a jejich regiony. Pro ČR jsou v dokumentu nazvaném Dohoda o partnerství podrobně popsány oblasti stanovené jako **národní rozvojové priority ČR**, které byly třeba uvést do souladu s prioritami financování celé EU, tzv. tematickými cíli. (viz Tabulka č. 2.2) (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015c)

Tabulka č. 2.2: Rozdělení podpory dle tematických cílů

Tematické cíle	Rozpočet v mld. EUR
Investice do výzkumu, vývoje a inovací pro praxi	2,5
Rozvoj využívání informačních a komunikačních technologií	1,07
Podpora malých a středních podniků	1,42
Snižování energetické náročnosti ekonomiky	2,24
Omezování přírodních rizik, povodní a ekologické zátěže	1,33
Ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství	2,75
Modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava	6,24
Zvyšování zaměstnanosti a kvalitní pracovní síla	1,38
Fungující sociální systém a boj proti chudobě	1,98
Kvalitní, efektivní a transparentní veřejná správa a instituce	0,18
Technická pomoc	0,84

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a, vlastní zpracování

Cíle jsou dosaženy prostřednictvím nástrojů tzv. **operačních programů**, které jsou tvořeny základními strategickými dokumenty vymezující rozsah a formu podpory pro konkrétní tematickou oblast. V dokumentech jsou taktéž definovány cíle, kterých má být dosaženo v jednotlivých oblastech. Za realizaci jednotlivých operačních programů nese odpovědnost řídicí orgán, který zároveň sleduje, zda jsou cíle programu naplňovány, zda jsou pravidla správně dodržována pravidla a zda je pomoc z fondů EU poskytována efektivním způsobem. Řídicími orgány jsou v ČR příslušná ministerstva a Magistrát hl. m. Prahy, které mohou mít pro administraci dotací také zprostředkující

subjekty. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a; Farkáč M., M. Repiská, B&P Research, online, 2017)

Nejdůležitějším fondem pro MSP je **Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)**, jehož cílem je posílit ekonomickou a sociální soudržnost EU prostřednictvím investic do sektorů posilujících růst, konkurenceschopnost a vytvářet nová pracovní místa, díky čemuž se snaží postupně vyrovnávat rozdíly mezi regiony. Je zaměřen na posilování a modernizaci hospodářství, podporuje investiční projekty jako je například podpora inovačního potenciálu firmy a začínajících podnikatelů, odstranění ekologických zátěží, podporuje výstavbu infrastruktury apod. pro tento fond je vymezen rozpočet ve výši 11,94 mld. EUR. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015c)

Investice z ERDF jsou zaměřeny do čtyř prioritních oblastí:

- Inovace a výzkum – inovacím je věnováno 30 % celkové alokace finančních prostředků na podporu inovací, výzkumu a podnikání.
- Podpora MSP – pro malé a střední podniky je vyčleněno 20 % celkové alokace a je zaměřena především na zlepšení konkurenceschopnosti MSP, posilování zaměstnanosti a růstu podniku.
- Digitální agenda – podporuje vytvoření jednotného digitálního trhu díky digitalizujícímu hospodářství.
- Nízkouhlíkové hospodářství – investice jsou vloženy do úspor energie, snižování emisí podniků, obnovitelných zdrojů energie, snížení nákladového dovozu energie a inovace. (Evropská komise, online, 2015)

Pro současné programovací období byly vytvořeny **dva stěžejní cíle**:

- Investice pro růst a konkurenceschopnost,
- a Evropská územní spolupráce.

Oproti minulému programovacímu období 2007-2013 byl počet cílů snížen ze tří na dva, přičemž se změnilo i jejich zaměření. EU se snaží dosáhnout těchto cílů prostřednictvím jednotlivých nově vytvořených operačních programů, které jsou s těmito cíli spjaty. V zájmu dosažení těchto cílů bylo EK vyčleněno 351,8 mld. EUR, z toho téměř 23,9 mld. EUR je vyhrazeno pouze pro ČR. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

Pro první cíl Investice pro růst a konkurenceschopnost je vyčleněno až 97,3 % (342,3 mld. EUR) z celkového rozpočtu regionální politiky EU pro programovací období 2014-2020 a je financován z ERDF, ESF a CF. Cíl je realizován pomocí operačních programů, které jsou taktéž financovány ze stejných fondů. Operační programy (dále jen OP) jsou uvedeny níže. (viz Tabulka č. 2.3) (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

Tabulka č. 2.3: Operační programy a cíle I – Investice pro růst a zaměstnanost

OP cíle I: Investice pro růst a zaměstnanost	Rozpočet v mld. EUR
OP Doprava	4,6
Integrovaný regionální operační program	4,6
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	4,3
OP Pro výzkum, vývoj a vzdělávání	2,7
OP Životní prostředí	2,6
Program rozvoje venkova (PRV)	2,3
OP Zaměstnanost (OP Z)	2,1
OP Praha – pól růstu ČR (OP PPR)	0,2
OP Technická pomoc (OP TP)	0,2
OP Rybářství (OP R)	0,03
Celkem pro ČR na období 2014-2020	23,9

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015a, vlastní zpracování

Oproti minulému období došlo v současném programovém období k zásadnímu zjednodušení architektury programů, z kterých je možné získat finanční prostředky na projekty z jednotlivých oblastí podpory. Sedm OP z programového období 2007-2013 bylo nyní sloučeno v jeden, další dva programy zaměřeny na výzkum, vývoj a vzdělávání byly také sloučeny v jeden a taktéž i dva pražské programy.

Ne všechny OP jsou dostupné pro podnikatele. Ti se mohou přihlásit do Integrovaného regionálního operačního programu nebo OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b)

OPPIK se zaměřuje na vytvoření konkurenceschopné ekonomiky založené na znalostech a inovacích, schopnosti místních firem prosazovat se na světových trzích, vytváření nových pracovních míst a environmentální dimenze hospodářského rozvoje. Řídícím orgánem tohoto OP je v ČR Ministerstvo průmyslu a obchodu. Je zde alokováno 4,3 mld. EUR. Mezi očekávanými přínosy programu patří například vytvoření 12 tisíc nových pracovních míst v MSP, roční snížení emisí skleníkových plynů o 300 tisíc tun CO₂, větší uplatnění inovativních nízkouhlíkových technologií nebo 600 nových přihlášek na ochranu práv duševního vlastnictví. Do programu se mohou přihlásit podnikatelské subjekty, orgány státní správy a samosprávy, výzkumné organizace, příspěvkové organizace atd. Mezi financovanými oblastmi patří například i Rozvoj podnikání a konkurenceschopnost malých a středních firem, které zahrnuje:

- nákup strojů a vybavení včetně softwaru a patentovaných licencí,
- realizace podnikatelských záměrů začínajících podniků,
- poradenské služby poskytované externími poradci,
- účast na zahraničních veletrzích či výstavách,
- výstavba či rozvoj vzdělávacího střediska včetně vybavení,
- podpora rozvoje podnikatelských nemovitostí. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015c)

Druhý cíl Evropská územní spolupráce je financován prostřednictvím ERDF a pro tento cíl je vyhrazeno 2,7 % (9,5 mld. EUR) celkového objemu finančních prostředků regionální politiky EU. Pro ČR je vyčleněno 1,6 mld. EUR. Cíl je realizován prostřednictvím jedenácti programů uvedených níže, které jsou financovány ze stejného fondu. (viz Tabulka č. 2.4) (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

Tabulka č. 2.4: Operační programy cíle II – Investice pro růst a zaměstnanost

OP cíle II: Evropská územní spolupráce		Rozpočet v mil. EUR
Programy přeshraniční spolupráce	ČR - Polsko	226
	ČR - Sasko	157
	ČR - Bavorsko	103
	ČR - Rakousko	97
	ČR - Slovensko	90
Programy nadnárodní spolupráce	INTERREG CENTRAL EUROPE	246
	INTERREG DANUBE	221
Programy meziregionální spolupráce	INTERREG EUROPE	359
	URBACT III	74
	ESPON 2020	41
	INTERACT III	39

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a, vlastní zpracování

Kromě strukturálních a investičních fondů existuje i řada komunitárních programů pro období 2014-2020. U těchto programů se už nečerpá z ESI fondů, nýbrž projekty jsou spolufinancovány EU, tzn. že míra financování ze strany EU se pohybuje v rozmezí 40-75 %. Pravidla pro přidělování prostředků se liší, a proto je třeba sledovat pravidelně webové stránky jednotlivých programů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015)

Další kapitola se bude zabývat mezinárodní podporou podnikatelů konkrétně nastíníme možnosti financování z mezinárodního programu na podporu výzkumu a inovací Horizont 2020.

2.3 Vybrané programy na podporu malého a středního podnikání v Evropské unii

Existuje mnoho programů, které podporují malé a střední podniky a napomáhají k jejich růstu. Tato kapitola bude věnována největšímu rámcovému programu v rámci EU a tím je Horizont 2020 (dále jen H2020), který v sobě skýtá mnoho výhod pro MSP. Ostatní známé mezinárodní programy bude mít čtenář k dispozici v přílohové části bakalářské práce. (viz Příloha č. 4)

2.3.1 Horizont 2020

Program H2020, neboli rámcový program pro výzkum a inovace, je jedním z nejvýznamnějších a největších výzkumných a inovačních programů na světě. Během sedmiletého období by měl přenést velké myšlenky z laboratoře na trh a povede tak k dalším zásadním pokrokům, objevům a vzniku nových světových primátů.

Program vytvořený na období 2014-2020 integroval předchozí evropské nástroje financování výzkumu, vývoje a inovací, kterými jsou:

- 7. rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace,
- Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP),
- Evropský inovační a technologický institut (EIT). (CEBRE a CZELO, online, 2014)

Oproti minulému rámcovému programu, klade program H2020 větší důraz na podporu malých a středních podniků, které ve většině zemí představují tažnou sílu ekonomiky a celkově páteř evropského hospodářství. V současné době je program zaměřen více na společenské problémy a podporuje odstraňování nedostatečného propojení výzkumu s trhem. (CEBRE a CZELO, online, 2014)

Program H2020 představuje stěžejní finanční nástroj k implementaci Unie inovací, vlajkové iniciativy strategie Evropa 2020 zaměřené na dosažení evropské konkurenceschopnosti v celosvětovém měřítku. Představuje jakousi investici do budoucna, která má časem přinést ekonomický růst a nápomoci vytvořit nová pracovní místa. Pro program H2020 na období 2014-2020 vyčlenila Evropská komise **77,028 mld. EUR** s předpokladem, že tyto finanční prostředky přilákají další investice ze soukromého sektoru nebo vnitrostátní veřejné investice. Navíc je doplněn o program EURATOM s celkovým rozpočtem 1,603 mld. EUR na období 2014-2020,

takže celkový rozpočet činí přibližně **78,6 mld. EUR**. Detailnější rozdělení rozpočtu v příloze. (viz Příloha č. 5) (TC AV ČR, 2014; Ministerstvo průmyslu a obchodu, online, 2017c)

Cíle

Hlavními cíli programu jsou:

- formovat excelentní vědu, která posílí postavení EU na světové scéně,
- vytvořit z Evropy přitažlivější místo pro investice do výzkumu a inovací,
- otevírat výzkumné oblasti v otázkách, které se týkají evropské společnosti.

Program by měl přispět i k dosažení globálních cílů EU, a to v oblasti:

- posílení konkurence schopnosti,
- podpora hospodářský růst EU,
- zvyšování zaměstnanosti (Delina R. a kol, online, 2014)

Program H2020 lze charakterizovat jako:

- jednotný soubor pravidel pro všechny,
- méně byrokracie a jednotné kontaktní místo pro účastníky (tzv. Portál pro účastníky),
- méně administrativy při přípravě návrhů, přiměřené kontroly a audity,
- otevřenost novým účastníkům a více příležitostí pro mladé nadějně výzkumníky,
- propojenost financování – od výzkumu až po přenos na trh a komercializaci,
- silný důraz na vytváření podnikatelských příležitostí a cílená podpora MSP. (Evropská komise, 2015)

Struktura

Program je zaměřený na tři hlavní priority (pilíře):

- Vynikající věda,
- Vedoucí postavení v průmyslu,
- Společenské výzvy.

Tyto hlavní priority jsou podepřeny o tzv. horizontální oblasti neboli podporované aktivity programu:

- Šíření excelence a podpora účasti,
- Věda se společností a pro společnost,
- Nejaderné přímé akce společného výzkumného centra (JRC),
- Aktivity Evropského inovačního a technologického institutu (EIT).

Pro MSP je důležitým pilířem Vedoucí postavení v průmyslu, ostatní pilíře a podporované aktivity jsou podrobněji popsány příloze. (viz Příloha č. 6) (Delina R. a kol, online, 2014)

Vedoucí postavení v průmyslu

Hlavním cílem tohoto pilíře je podpora konkurenceschopnosti evropského průmyslu v oblastech, ve kterých se Evropa pohybuje ve světové špičce. Podporován je zejména vývoj nových a klíčových technologií, který je podmíněn multidisciplinárním přístupem a bezprostředním využitím nových výsledků výzkumu. Proto je nutné vycházet vstříc specifickým nárokům spolupráce akademického a průmyslového prostředí. Dalším cílem je přilákat více soukromých investic do výzkumu a inovací a podporovat růst inovativních malých a středních podniků v Evropě. Tento pilíř poskytuje investice do klíčových průmyslových technologií, podporuje růst evropských podniků prostřednictvím poskytnutí přiměřeného a dostupného financování, pomáhá inovativním malým a středním podnikům dostat se do světové špičky. (TC AV ČR, 2014)

Pilíř je rozdělen do třech oblastí:

Průlomové a průmyslové technologie – cílem této oblasti je udržet a rozvíjet celosvětové vedoucí postavení EU v rámci podpůrných technologií a v oblasti vývoje, inovací a vesmírného výzkumu. Jsou zde podporovány inovace v oblasti informačních a komunikačních technologií, nanotechnologie, pokročilé materiály, biotechnologie, technologie v oblasti pokročilé výroby a zpracování a vesmírné aplikace.

Přístup k rizikovému financování – podpora je poskytnuta vznikajícím inovativním firmám ve všech fázích rozvoje a to prostřednictvím:

- dlouhodobého financování (úvěry jednotlivým příjemcům na investice do výzkumu, vývoje a inovací, záruky pro finanční zprostředkovatele poskytující úvěry příjemcům, kombinace úvěrů a záruk nebo protizáruky pro vnitrostátní nebo regionální systémy financování dluhů),
- kapitálového financování (poskytování počátečního rizikového kapitálu v portfoliu jednotlivým podnikům).

Inovace v malých a středních podnicích – cílem této oblasti je více podpořit růst a konkurenceschopnost EU prostřednictvím zvýšení inovací v malých a středních podnicích. Je zde zahrnuta nepřímá a přímá podpora MSP. Mezi nepřímou podporu patří různé aktivity zaměřené na rozvoj a budování inovačního managementu, ochranu práv duševního vlastnictví, poradenství při účasti v rámcovém programu a další. Aktivity jsou realizovány ve spolupráci se sítí Enterprise Europe Network (EEN). A mezi přímou podporu patří **Nástroj pro malé a střední podniky (SME Instrument)**, který má poskytnout MSP zjednodušenou a dostupnou podporu ve třech fázích:

- Ve fázi 1 získávají MSP finanční prostředky na přezkoumání vědecké nebo technologické proveditelnosti a komerčního potenciálu nového nápadu.
- Ve fázi 2 získají MSP finance na výzkum, vývoj, testování a uplatnění svého výrobku či služby na trh.
- Ve fázi 3 není poskytnuta žádná finanční podpora, ale jsou zde zahrnuty prvky nepřímé podpory, která je zaměřena na usnadnění přístupu k soukromému kapitálu a prostředím umožňujícím inovace. Silný důraz je kladen na vytváření podnikatelských příležitostí a cílená podpora MSP. (Evropská komise, 2014; TC AV ČR, 2018; Delina R. a kol, online, 2014)

O Nástroji pro MSP (SME Instrument) se autorka bude více zabývat v další části bakalářské práce.

3 Monitoring SME Instrumentu

V rámci programu H2020 a EIC pilot byl zřízen nástroj přímé podpory SME Instrument (Nástroj pro malé a střední podniky), který je výslovně určen inovativním malým a středním podnikům, a to v rámci všech společenských výzev a základních průmyslových technologií. Nástroj SME Instrument je zaměřen na tržní uplatnění přelomových inovačních řešení malých a středních podniků, která mají mezinárodní až globální potenciál a zásadní dopad na růst a rozvoj MSP. Tento nástroj podporuje MSP při vývoji inovativních výrobků, technologií a služeb, které budou ve výsledku formovat nové trhy či měnit ty existující. Na období 2014-2020 programu H2020 je vyčleněn SME Instrumentu přibližně **3 mld. EUR**, přičemž se na každé programovací období vymezí určitá částka. Na období 2018-2020 činí jeho rozpočet přibližně **1,6 mld. EUR**. U projektů financovaných v rámci SME Instrumentu se uplatňuje přístup bottom-up (zdola nahoru). tzn. že jsou nastaveny relativně dílčí cíle na spodních úrovních organizační hierarchie, které jsou postupně integrovány na stále vyšší úrovně až do podoby rámcových globálních cílů. Od roku 2018 již existuje plně bottom-up přístup, bez rozdělení na tematické oblasti, jako tomu bylo v předchozích letech. (Evropská komise, online 2017c; Věda a výzkum, online, 2018)

3.1 Charakteristika SME Instrument

SME Instrument je určen zejména pro malé a střední podniky, které splňují kritéria malých a středních podniků. Dále si o podporu mohou zažádat i mladé společnosti a start-upy z jakéhokoli sektoru. O grant si mohou zažádat buď jednotlivé firmy nebo konsorcia. Velké společnosti, univerzity nebo akademické organizace se nemohou přímo účastnit tohoto schématu, ale mohou spolupracovat s firmami jako subdodavatelé a uzavírat subdodavatelské smlouvy na práce v oblasti výzkumu a vývoje. Všichni žadatelé musejí mít sídlo v EU či v zemi asociované k rámcovému programu H2020. (Evropská komise, online, 2017c)

Mezi tyto země patří:

- Země EU (28)
- Země přidružené k H2020 (Albánie, Bosna a Hercegovina, Faerské ostrovy, Makedonie, Island, Izrael, Moldávie, Černá hora, Norsko, Srbsko, Turecko, Ukrajina, Tunisko, Gruzie, Švýcarsko)

- Ostatní třetí země, které jsou automaticky způsobilé k financování EU. Pokud tuto podmínku nesplňují, mohou být financovány pouze v případě, že existuje bilaterální dohoda mezi EU a třetí zemí, EK považuje účast třetích zemí za nezbytnou nebo to stanoví výzva v rámci pracovních programů. (Evropská komise, 2017d)

3.1.1 Fáze v SME Instrumentu

Podporu z grantového nástroje rozdělujeme do tří fází. Žadatelé žádají o podporu v rámci každé této fáze zvlášť, přičemž fáze na sebe nejsou nijak závislé.

Fáze 1 – Studie proveditelnosti

V rámci první fáze je podpora zaměřena na vypracování a ověření studie proveditelnosti pro MSP. Zde se prověří technologická, praktická a ekonomická udržitelnost předloženého záměru. Mezi podporovanými aktivitami první fáze patří zhodnocení rizik, analýza „úzkého místa“, studie trhu, zahrnutí uživatelů, podrobné patentové průzkumy, vypracování možnosti ochrany práv duševního vlastnictví a přípravy strategie pro komercializaci, hledání partnerů pro další fázi a vypracování podnikatelského plánu. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017a)

Předložený projektový plán v této fázi nesmí překročit **10 stran** a musí obsahovat náčrt celkového předpokládaného inovačního projektu, jeho plánovaný rozsah, hodnotu, rizika a aktuální stav vývoje pro relevantní posouzení podnikatelského záměru (resp. počátečního podnikatelského plánu) na základě navrhovaného konceptu (myšlenky). Zároveň musí obsahovat popis činností, které mají být uskutečněny v první fázi. Tyto činnosti musejí být zapsány v komplexní zprávě o uskutečnitelnosti včetně specifikací ohledně zpracovaného podnikatelského plánu, který má být výsledkem projektového záměru. (Evropská komise, online, 2017c) Mluvíme o tzv. Proposal Template neboli šablona projektové žádosti.

Délka první fáze je omezena na **6 měsíců** a úspěšný žadatel obdrží na tuto dobu finanční podporu ve výši **50 tisíc EUR**, která odpovídá 70 % celkových výdajů na projekt fáze 1 a zbytek je kofinancován žadatelem. Výše podpory je **pevně stanovenou částkou (tzv. Lump sum)**, která se později nedá upravit. (Evropská komise, online, 2017c)

Fáze 2 – Od konceptu na trh

Druhá fáze podporuje MSP v dokončení vývoje přelomových inovačních řešení tzn. proměnu inovativní myšlenky v konkrétní produkt nebo službu pro vstup na trh. Společně s inovací je v rámci druhé fáze podpořen i rozvoj strategie růstu samotné firmy. Mezi podporovanými aktivitami pro fázi 2 patří výroba prototypů, validace, demonstrace, testování v reálných podmínkách, vytváření tržních replikací apod. Do této fáze se mohou přihlásit firmy které úspěšně absolvovaly fázi 1 nebo firmy, které předchází fázi neabsolvovaly. Tyto firmy však musí předložit studii proveditelnosti a podnikatelský plán, které připravily a financovaly z vlastních nebo jiných zdrojů. Inovace musí pro tuto fázi dosáhnout minimální úrovně technologické připravenosti 6 (tzv. TRL = Technology Readiness Level)¹. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017a)

Projektový záměr předložený v této fázi nesmí překročit **30 stran**, které se člení na pět částí. Tyto části obsahují:

- výjimečnost, popisující cíle, koncept, přístup a ambice projektu,
- dopady projektu ve smyslu popisu trhu a zákazníků, dopadu na firmu, zamýšlených nástrojů pro zvýšení komerčního úspěchu, ochrany a využívání výsledků a komunikace,
- implementaci prezentující pracovní plán, strukturu a popisy řízení, finanční a personální zdroje, v případě potřeby partnerství řešitelů,
- popisy partnerů a případných subdodávek,
- etiku a bezpečnost (ochrana duševního vlastnictví, možnosti komerčního šíření atd.). (Delina R. a kol., 2014)

Výsledkem projektu je inovativní produkt, proces nebo služba, která se může uplatnit na světovém trhu, a podnikatelský plán, který zahrnuje podrobnou strategii komercializace a finanční plán projektu. (Evropská komise, online, 2016)

¹ Technologická úroveň připravenosti zohledňuje rozdílné výzkumné a inovační kroky nebo úrovně od základního výzkumu až po komercializaci produktu. Celkem je devět úrovní od TRL 1 po TRL 9. Výzvy většinou mají definovanou úroveň TRL, na níž má projekt začínat, ale také úroveň, kde má projekt končit. Pro oblast „Vedoucí postavení v průmyslu“ jsou určeny úrovně od 4 do 8. TRL 6 je úroveň technologie demonstrována v relativním prostředí. (do poznámky)

Pro druhou fázi je vymezena finanční podpora ve výši **0,5 – 2,5 mil. EUR** na dobu **12–24 měsíců**. Zde stejně jako v první fázi platí, že finanční podpora odpovídá 70 % celkových výdajů na projekt. Hranice podpory může být posunuta v odůvodněných případech (např. v oblasti zdraví je výše financování projektu z důvodu klinických zkoušek posunuta až na 5 mil. EUR při 100 % financování). V příslušném pracovním programu jsou stanoveny specifické výjimky financování. (Evropská komise, online, 2016)

Fáze 3 – Komeracionalizace

Podporuje MSP za účelem komercializace inovativního výrobku nebo služby (tzv. business akcelerační). V této fázi není žadatelům poskytnuta žádná finanční podpora, ale jsou zde podporovány různé aktivity, které by měli úspěšným žadatelům usnadnit cestu k úspěchu. Mezi těmito aktivitami patří například tréninky, propojení s investory, specifické služby koučingu a mentoringu, vyhledávání partnerů, přístup k rizikovému kapitálu apod. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017a)

Vypracovaný projektový záměr může žadatel podávat do výzvy SME Instrumentu už od 7. listopadu 2017 a to prostřednictvím Portálu pro účastníky (Participant Portal) s postupnými uzávěrkami, uvedenými níže. (viz Tabulka č. 3.1) (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017a)

Tabulka č. 3.1: Data uzávěrek k podání návrhu do SME Instrumentu

Rok	Fáze 1	Fáze 2
2018	8. 2.	10. 1.
	3. 5.	14. 4.
	5. 9.	23. 5.
	7. 11.	10. 10.
2019	13. 2.	9. 1.
	7. 5.	3. 4.
	5. 9.	5. 6.
	6. 11.	9. 10.
2020	12. 2.	8. 1.
	6. 5.	18. 3.
	2. 9.	19. 5.
	4. 11.	7. 10.

Zdroj: Evropská komise, online, 2017c, vlastní zpracování

3.1.2 Kritéria a způsob evaluace projektů

Návrhy projektů i veškerá komunikace s Evropskou komisí probíhá elektronicky prostřednictvím Portálu pro účastníky (Participant Portal). Pokud návrh projektu splňuje stanovené podmínky a je považován za způsobilý, bude dále vyhodnocen nezávislými experty (hodnotiteli). (Evropská komise, online, 2018a)

V první fázi projektové části návrhu se hodnotí tyto sekce:

- **Excelece** (Excellence) – v této části se hodnotí jasnost a relevance cílů, nosnost konceptu, míra inovace a pokrok oproti stávajícímu stavu.
- **Dopad** (Impact) – zde se hodnotí jaký bude mít projekt příspěvek k očekávanému dopadu, který inovace bude mít na MSP, např. růst, zisk, uplatnění na trhu, konkurenceschopnost, přínosy pro společnost a životní prostředí.
- **Kvalita a účinnost implementace** (Implementation) – v poslední sekci se hodnotící zaměří na celkový pracovní plán. Hodnotí se kvalita a efektivita navrženého plánu aktivit, vhodnost navržené řídicí struktury, komplementarita členů, rozložení úkolů a zdrojů v projektu.
- Společnost/Popis členů konsorcia (Company).
- Etika a ochrana duševního vlastnictví (Ethics and security). (Rahav M. a kol., online, 2017)

První tři sekce (tzv. Technical Annex 1-3, obashující část Excellence, Impact a Implementation) se musí vejít do limitu stanovených počtu stran. Pro první fázi je to 10 stran a pro druhou fázi 30 stran. U zbývajících dvou částí není stanoven žádný limit (jedná se o tzv. Technical Annex 4-5, obsahující část Company a Ethics and security), žadatelé jej tedy využívají na doplnění informací obsažených v předchozích částech. Tyto sekce se později stávají předmětem hodnocení, takže je potřeba, aby si žadatelé detailně prostudovali příslušné dokumenty, co je třeba mít v návrhové části projektu. Jakmile se návrh odešle elektronicky přes portál, nelze jej dále upravovat. (Rahav M. a kol., online, 2017)

Hodnocení provádějí nezávislý experti (hodnotitelé), kteří hodnotí projekt ve třech základních kritériích, která jsou shodná s obsahem návrhu projektu. Bodové hodnocení návrhu je uvedeno v níže. (viz Tabulka č. 3.2)

Tabulka č. 3.2: Hodnotící kritéria, bodové ohodnocení a váha jednotlivých kritérií

Hodnotící kritéria	Fáze 1	Fáze 2	Váha
Excelence	4/5	4/5	25 %
Dopad	4/5	4/5	50 %
Kvalita a účinnost implementace	4/5	4/5	25 %
Celkové hodnocení	13/15	13/15	100 %

Zdroj: Evropská komise, online, 2017c, vlastní zpracování

Hranice pro financování projektu (tzv. threshold) je pro každé kritérium 4 z 5 bodů, přičemž projekt způsobilý k financování musí získat nejméně **13 bodů z 15**, a to platí pro obě fáze. Nejdůležitějším kritériem je Dopad, který má 50% váhu v celkovém hodnocení, a v případě rovnosti bodů rozhoduje, který projekt je vhodnější pro získání dotace. (Evropská komise, online, 2018a)

Každý operační program je omezen svým rozpočtem. I když projekty dosáhnou vynikajícího hodnocení a získají dostatečný počet bodů pro financování, nemusí na ně vzhledem k velké konkurenci vyjít alokace zdrojů, z důvodu omezeného rozpočtu podpory.

Hodnocení ve fázi 1 je jednokolová. Ve fázi 2 je od nového roku navíc druhé kolo, ve kterém budou účastníci pozváni do Bruselu na pohovor s experty. Žadatelé obdrží informaci o účasti 7–10 dní předem. Je nutná účast maximálně 3 zástupců projektu, přičemž jsou vyloučeny třetí strany (např. poradenské a konzultační společnosti). V druhém kole bude na pohovoru 6 tematických porot, kdy v každé bude minimálně 5 expertů. Délka pohovoru je 30 min, přičemž 10 minut je věnováno pro prezentaci ze strany zástupců projektu a 20 minut je věnováno dotazům poroty. Projekty jsou hodnoceny známkami A, anebo B. Podporu z Nástroje pro MSP získává ten projekt, který obdrží známku A. (Evropská komise, online, 2018a)

Aktuální termíny pohovorů pro rok 2018 jsou:

- 16. – 20. dubna (pro projekty s uzávěrkou 14. března),
- 25. – 29. června (pro projekty s uzávěrkou 23. května),
- 12. – 16. listopadu (pro projekty s uzávěrkou 10. října). (Evropská komise, online, 2018a)

Výsledek hodnocení se uchazeči dozví do zhruba **2 měsíců** od data uzávěrky pro fázi 1. Pro druhou fázi se uchazeči výsledek dozví do **4 měsíců** od data uzávěrky. Doba předpokládaná pro uzavření smlouvy je **3 měsíce** pro fázi 1 a **6 měsíců** pro fázi 2.

MSP, které již mají předložený návrh v Participant Portal a nebyl ještě hodnocený, nemohou předkládat jiný návrh do té doby, dokud se nedozví výsledky již předloženého návrhu. To samé platí i pro firmy, které již využívají grantu SME Instrumentu. a realizují projekt. (Evropská komise, online, 2018a)

3.2 Vyhodnocení SME Instrumentu

Podpora malých a středních podniků je poskytována prostřednictvím Nástroje pro malé a střední podniky (SME Instrument), který funguje již od roku 2014. S každým novým obdobím se EK snaží vytvářet a přizpůsobovat nové podmínky a kritéria pro ulehčení MSP získat podporu z tohoto schématu.

3.2.1 Vyhodnocení SME Instrumentu za předchozí období

V rámci schématu SME Instrumentu aktualizovala Evropská komise znění výzev pro období 2016-2017. Oproti období 2014-2015 jsou zde drobné rozdíly. Na toto období bylo vypsáno celkem 13 výzev, které spadají pod pilíř Vedoucí postavení v průmyslu, konkrétně Pracovní program Inovace v MSP na léta 2016-2017.

Uchazeči mohli své návrhy předkládat v rámci těchto výzev:

1. Výzva SMEInst – 01-2016-2017 - Open Disruptive Innovation Scheme zaměřena na oblast Průlomové technologie
2. Výzva SMEInst – 02-2016-2017 Accelerating the uptake of nanotechnologies advanced materials or advanced manufacturing and processing technologies by SMEs. zaměřena na oblast Nanotechnologie

3. Výzva SMEInst – 03-2016-2017 - Dedicated support to biotechnology SMEs closing the gap from lab to market zaměřena na oblast Biotechnologie
4. Výzva SMEInst – 04-2016-2017 - Engaging SMEs in space research and development zaměřena na oblast Vesmír
5. Výzva SMEInst – 05-2016-2017 - Supporting innovative SMEs in the healthcare biotechnology sector zaměřena na oblast Zdravotnictví
6. Výzva SMEInst – 06-2016-2017 - Accelerating market introduction of ICT solutions for Health, Well-being and Ageing Well zaměřena na oblast ICT ve zdravotnictví
7. Výzva SMEInst – 07-2016-2017 - Stimulating the innovation potential of SMEs for sustainable and competitive agriculture, forestry, agri-food and bio-based sectors zaměřena na oblast Zemědělství
8. Výzva SMEInst – 08-2016-2017 - Supporting SMEs efforts for development-deployment and market replication of innovative solutions for blue growth zaměřena na oblast Moře a oceány
9. Výzva SMEInst – 09-2016-2017 - Stimulating the innovation potential of SMEs for low carbon and efficient energy systém zaměřena na oblast Energetika
10. Výzva SMEInst – 10-2016-2017 - Small business innovation research for Transport and Smart Cities Mobility zaměřena na oblast Dopravy
11. Výzva SMEInst – 11-2016-2017 - Boosting the potential of small businesses in the areas of climate action, environment, resource efficiency and raw materials zaměřena na oblast Životního prostředí
12. Výzva SMEInst – 12-2016-2017 - New business model for inclusive, innovative and reflective societies zaměřena na oblast Společnost
13. Výzva SMEInst – 13-2016-2017 - Engaging SMEs in security research and development zaměřena na oblast Bezpečnost (Evropská komise, online, 2016b)

K jednotlivým výzvám byly přiděleny finanční prostředky, které jsou uvedeny v příloze. (viz Příloha č. 7)

Nástroj pro MSP podporuje malé a střední podniky při vyvíjení inovativních produktů s perspektivou uplatnění na mezinárodních trzích. Od začátku 8. rámcového programu do roku 2017 bylo v rámci EU do schématu SME Instrumentu podáno více než 31 tisíc žádostí a skoro 2 500 MSP z 36 zemí získalo finance z tohoto schématu. Během tříletého fungování schématu se podařilo snížit průměrný čas realizace projektů,

přilákat nové žadatele a dosáhnout pětinoého podílu MSP na celkovém financování. (Evropská komise, online, 2017e)

Podniky, které získaly dotaci z SME Instrumentu, pocházely hlavně z Islandu, Rakouska, Dánska, Švédska a Irska. Naopak největší počet žádostí je předkládáno ve Španělsku a v Itálii. Všechny tyto země se mohou pyšnit svou ekonomickou vyspělostí a stabilním růstem díky MSP. SME Instrument není jen pro malé a střední podniky, nýbrž i pro začínající inovativní start-up podniky a mikro podniky. Každým rokem roste zájem start-up podniků o SME Instrument. V minulých letech bylo až 50 % start-up podniků financováno z tohoto schématu. Stejně procento mikro podniků získalo také finanční podporu z SME Instrumentu. (Evropská komise, online, 2017e)

Nejčastěji financovanou oblastí byla oblast medicíny a zdravotnictví, kde bylo podpořeno až 412 MSP. Druhou nejčastěji financovanou oblastí byla oblast ICT. Dalšími oblastmi jsou oblast životního prostředí (271 MSP) a oblast energetiky (239 MSP). (Evropská komise, online, 2017e)

Na základě vyhodnocených výsledků z předchozího období fungování SME Instrumentu, pozměnila Evropská komise pracovní program pro následující období 2018-2020. Od roku 2018 se SME Instrument stává součástí pilotního projektu Evropské rady pro inovace (EIC pilot), která má být nástrojem pro posílení inovací v Evropě pro následující programové období a základem pro 9. rámcový program.

3.2.2 Novinky SME Instrumentu pro období 2018-2020

Pro období 2018-2020 byla EK zřízena nová iniciativa pod názvem **Evropská rada pro inovace (EIC)**, která má za úkol více posílit konkurenceschopnost Evropy na světovém trhu, podporovat excelentní evropské inovátory v rozvoji svých nápadů a podporovat růst a rozvoj rizikových podniků. Pilotní fáze na období 2018-2020 je složena z již existujících schémat rámcového programu H2020 na podporu rozvoje inovací ze strany podniků, kterým je i SME Instrument. Dalšími schématy patřícími pod EIC pilot jsou:

- Rychlá cesta k inovacím (Fast Track to Innovation),
- Budoucí a vznikající technologie (FET Open)
- a Ceny Horizontu (Horizon Prices). (Evropská komise, online 2017c)

Cílem EIC je stát se jednotnou přístupovou branou ke stávajícím evropským programům na podporu inovací a univerzálním zprostředkovatelem rizikového kapitálu a investic pro výzkumné organizace, podniky orientované na vývoj a univerzitní fakulty aplikovaného výzkumu. Má se stát respektovanou autoritou v oblasti rychle se vyvíjejících průmyslových odvětví, které mají poskytovat poradenství na úrovni vládních činitelů při odstraňování administrativních překážek a při navrhování reforem relevantních právních předpisů. Rozhodovací mechanismus EIC má být rychlejší a měl by být schopen jednat rychle a výhradně na základě tržní životaschopnosti převratného projektového návrhu. (Jarošová S., online, 2016; Evropská komise, online, 2018b)

EIC má i svůj vlastní poradní orgán, který je složen z inovátorů na vysokých úrovních (jedná se o tzv. High Level Group, dále jen HLG). Tento orgán vydal řadu nových doporučení týkajících se toho, jak by podpora inovací měla vypadat. Evropa má potenciál se stát novým globálním lídrem v inovacích, pokud zacílí nástroje EIC na jednotlivé, kreativní a vysoce schopné inovátory s potenciálem přinést průlomová řešení. (Věda a výzkum, online, 2017)

Z nových doporučení HLG pro EIC vyplývá, že by se měly sjednotit všechny nástroje různých překrývajících schémat, které podporují vznik inovací, pod správu EIC. Dále podpořit jednotlivé inovátory s vysokým potenciálem a propojovat mladé inovátory s odborníky kvůli zpětné vazbě, více podpořit kvalitní a riskantní projekty zapojením soukromých investorů, posilovat již existující inovační ekosystémy, propojovat inovátory za pomoci nástrojů veřejné ekonomiky. Doporučení se týkají i potřeby zvýšit povědomí o úspěchu Evropy v oblasti inovací a využívání evropských ekosystémů, aby největší inovativní společnosti mohli využívat odborné znalosti a partnerství v rámci celé Evropy. Tato navrhovaná doporučení by měly být zohledněné i ve finálním procesu nadcházejícího 9. rámcového programu EU pro výzkum a inovace. (Věda a výzkum, online 2017; Evropská komise, online, 2018b)

Pro nově vytvořenou iniciativu EIC pilot byl vymezen rozpočet ve výši **2,7 mld. EUR** na období 2018-2020 s předpokladem, že za toto období podpoří kolem 1000 projektů. V souvislosti s otevřením prvních výzev pilotu ke dni 7. 11. 2017 došlo k některým změnám ve schématu SME Instrument. Následujícími změnami jsou:

- Zrušení předem definovaných tematických okruhů projektů, tzn. přechod od 13 tematických oblastí k neomezené volbě tématu neboli jednomu společnému

tématu (jedná se o plně bottom-up přístup). Uchazeči pak mohou předložit projekty v širším spektru témat, a to dle vlastní volby. Cílem této změny je navýšit počet projektů, které měly původně omezený rozpočet (např. v oblasti biotechnologie).

- Oproti předchozímu období byla výrazně upravena šablona projektové žádosti (tzv. Proposal Templates). Byla změněna tak, aby více odpovídala potřebám podniků. Současná šablona projektové žádosti je lépe přizpůsobená i podmínkám samotného programu, a pro žadatele je více srozumitelnější.
- Počet hodnotitelů s profilem investora se výrazně zvýšil, aby se v procesu hodnocení více zohlednili prvky trhu a investic.
- Ve fázi 2 jsou nově zavedené **pohovory** (tzv. interviews). Žadatelé, kteří projdou úspěšně bodovým hodnocením, čeká v druhém kole pohovor s experty, který se uskuteční v Bruselu. Pohovory by měly po dálkovém hodnocení poskytnout hodnotitelům bližší pohled na projekty žadatelů a tím zajistí, že pouze nejlepší a nejvíce přelomové inovační nápady budou financovány. (Evropská komise, online 2018a; Evropská komise, online, 2017c)

Na rozdíl od Spojených států amerických a celou řadu asijských zemí, EU výrazně zaostává, pokud jde o komercializaci výsledků výzkumů. Veřejné investice do vývoje a inovací neodpovídají ekonomické síle EU a roztržičnost národních legislativ a byrokratická zátěž v členských zemích jsou důvodem, proč velcí investoři odcházejí do ostatních zemí. Největším zklamáním je, že mnohé inovace se vzniknou sice v Evropě, ale jsou uváděny na trh v zemích USA nebo asijských zemích. (Jarošová S., online, 2016)

Změny v SME Instrumentu mají za cíl udržet si nově vzniklé průlomové inovace a zajistit jim příznivé podmínky pro růst a vývoj v Evropě. Iniciativa EIC pilot je zamýšlena jako jedna z centrálních pilířů připravovaného 9. rámcového programu, s jehož začátkem se počítá v roce 2021. Cílem je testovat a ověřovat možnosti EIC a vytvořit jeho komplexní podobu pro 9. rámcový program a efektivně provázat evropské aktivity v oblasti inovací s aktivitami na národní úrovni. EIC by měla zastřešit všechny evropské inovační iniciativy a pokrýt všechny potřeby podniků v různých fázích vývoje tím, že bude propojovat a kombinovat různé zdroje financování (grantové a finanční nástroje). (Evropská komise, online, 2017c)

3.3 Analýza SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji

Tato klíčová kapitola se zabývá analýzou a monitoringem SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji. Analýza je provedena prostřednictvím dotazování a následně budou pomoci ní navrženy návrhy a doporučení na zlepšení.

3.3.1 Dotazníkové šetření

Cílem výzkumu je zjistit, zda jsou malé a střední podniky dostatečně informovány o výhodách při zapojení do mezinárodních programů na podporu podnikání, respektive do schématu SME Instrument, a zda jsou obeznámeny s tímto schématem. Na základě analýzy a monitoringu vyplynuly dvě hypotézy. **Hypotéza č. 1 tvrdí, že 60 % dotázaných firem není obeznámeno s Nástrojem pro malé a střední podniky (SME Instrument).** **Hypotéza č. 2 předpokládá, že firmy, které znají nebo prošly školením o SME Instrumentu, z 10 % využily toto schéma.** Na základě toho byl uskutečněn výzkum ve formě dotazníkového šetření, který tyto hypotézy buď vyvrátí nebo potvrdí.

Cílem otázek je:

- zjistit, zda firmy v Moravskoslezském kraji mají povědomí o mezinárodních programech na podporu podnikání a jaké výhody skýtají při zapojení.
- zjistit, zda slyšeli o SME Instrumentu a pokud ne, jaké byly důvody neinformovanosti.
- zjistit, jaké další aktivity či služby by uvítali v případě zájmu o zapojení do tohoto schématu.

Pro získání potřebných informací byla zvolena forma elektronického a písemného dotazníku. Elektronický dotazník byl vytvořen na stránkách www.survio.com, a poté rozeslán firmám prostřednictvím školního e-mailu. Písemné dotazníky byly rozdány na workshopu o SME Instrumentu, a to za pomoci Centra podpory inovací VŠB-TUO. Dotazníky jsou určeny malým a středním podnikům, které splňují podmínky malého a středního podniku, který je v bakalářské práci definován v kapitole 2.1.1. Dotazníky vyplňovaly firmy jen z Moravskoslezského kraje.

Dotazník byl sestaven tak, aby byl srozumitelný a přehledný a po konzultaci s vedoucí bakalářské práce, Ing. Hanou Šterkovou, Ph.D., MBA, která dotazník schválila, mohl být výzkum realizován.

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno 50 podniků, z toho 12 dotazníků bylo rozdáno účastníkům workshopu o „SME Instrumentu-příprava žádosti“ konaný dne 20. března. 2018 v Centru podpory inovací VŠB-TUO (dále jen CPI VŠB-TUO), a druhá část byla rozeslána firmám na e-mail s odkazem na stránku Survia, kde mohli dotazník vyplnit. Nevýhodou online dotazníku a písemného dotazování je celkově nízká návratnost. Na workshopu o SME Instrumentu, kterého se zúčastnilo 12 zájemců, vyplnilo dotazník 11 z nich. Prostřednictvím online dotazníku bylo vyplněno 19 dotazníků z 38 oslovených firem. Vyplněno a vráceno zpět k vyhodnocení bylo 30 dotazníků. Návratnost tedy byla 60 %.

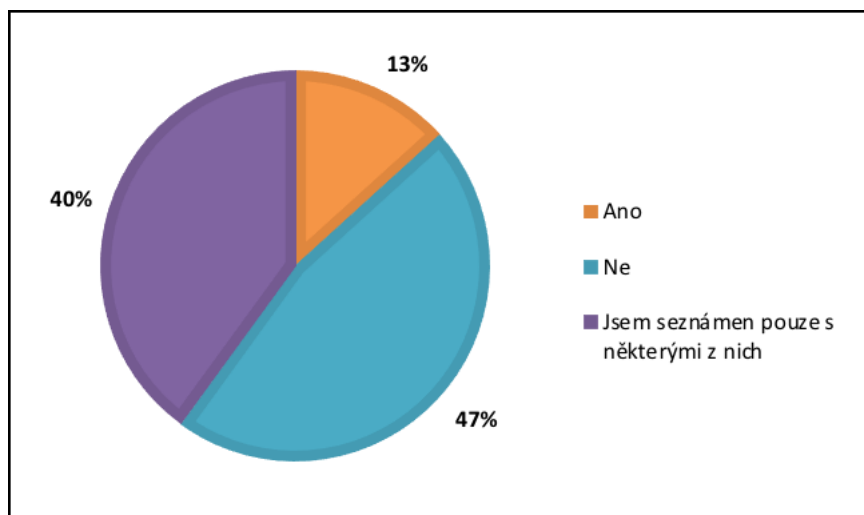
Dotazník je složen ze dvou částí. V úvodní části jsou respondenti osloveni a seznámeni s účelem jimi vyplňovaného dotazníku, jeho anonymitou a poděkování. Dotazník je zcela anonymní, ale v případě zájmu o další informace může respondent uvést kontakt na sebe v otázce č. 10. Druhá část dotazníku je tvořena deseti otázkami, z nichž některé byly uzavřené, a k některým bylo možno se dále vyjádřit. Vzor dotazníku je k nahlédnutí v příloze. (viz Příloha č. 8)

3.3.2 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Všechny odpovědi byly zpracovány do elektrické podoby a vyhodnoceny pomocí stránky Survio, kde byl dotazník vytvořen. Avšak výsledky byly přepsány a vyhodnoceny v programu MS Excel pro lepší přehlednost a srozumitelnost.

Otázka č. 1 – Znáte programy Horizont 2020, COSME, EUREKA, COST nebo EUROSTARS, které podporují malé a střední podniky v rozvoji a růstu?

Graf č. 3.1: Četnost odpovědí dotázaných k otázce č. 1

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Účelem této otázky bylo zjistit, zda jsou firmy v Moravskoslezském kraji obeznámeny s mezinárodními programy na podporu MSP. Jedná se o otázku uzavřenou, na kterou mohli respondenti odpovědět Ano, Ne nebo Jsem seznámen pouze s některými z nich. Z grafu je zřejmé, že většina respondentů tyto programy vůbec nezná. Na odpověď Ne odpovědělo 47 % dotázaných, což je 14 firem. Z 30 dotázaných odpovědělo pouze 13 %, tj. 4 respondenti, že tyto programy znají. Na odpověď Jsem seznámen pouze s některými z nich, odpovědělo 40 % dotázaných. Odpovědi na první otázku vypovídají o tom, že většina firem doopravdy nezná nebo nejsou seznámeny s mezinárodními programy na podporu podnikání.

Otázka č. 2 – Jste si vědom/a výhod, které skýtá zapojení do mezinárodních programů na podporu malého a středního podniku?

Zde se také jedná o uzavřenou otázku s možností jedné odpovědi, Ano, Ne nebo Neuvažoval/a jsem o tom. Cílem otázky bylo zjistit, jestli jsou si dotázaní vědomi výhod, které mezinárodní programy nabízejí prostřednictvím podpor. Na tuto otázku odpovědělo Ano 15 respondentů, tj. 50 %. Většina firem si je zřejmě vědoma výhod, které skýtá zapojení do mezinárodních programů buď z vlastních zkušeností, nebo po přečtení úvodní části dotazníku. Na odpověď Ne odpovědělo 43 % respondentů a 7 % o tom neuvažovalo.

Otázka č. 3 – Zapojili jste se již do některého z programů v otázce č. 1?

Cílem této otázky je zjistit, jestli se respondenti pokusili zapojit do jednoho nebo více mezinárodních programů. Pouze 10 % odpovědělo, což jsou 3 respondenti z 30, že se již pokusili získat dotaci z mezinárodních programů. Zapojovali se do programu EUREKA, EUROSTARS, ale nejvíce do rámcového programu Horizont 2020, pro upřesnění do schématu SME Instrumentu, který podporuje malé a střední inovativní firmy v rozvoji a růstu. Zbýlých 90 % se nezapojilo do žádného z programů.

Otázka č. 4 – Umíte si představit, jak byste využili mezinárodní finanční podporu malého a středního podniku ve Vaší firmě?

Většina firem má určitě nějaké skulinky nebo nedostatky ve svém podnikání, které by chtěli napravit nebo doplnit. Proto 83 % dotázaných odpovědělo, že by si dokázalo představit, jak by mohli využít finanční podporu z mezinárodních programů ve svých firmách. Zbytek, což je 17 % firem, by nevěděl, k čemu podporu využít.

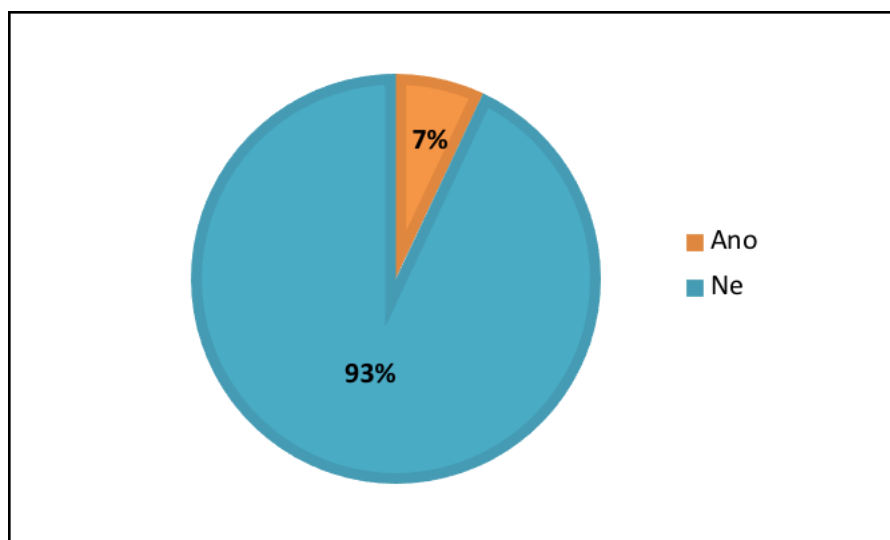
Otázka č. 5 – Znáte nebo slyšeli jste někdy o Nástroji pro malé a střední podniky (tzv. SME Instrument)?

Mezinárodní programy na podporu podnikání nabízejí různé programy pro určitou skupinu nebo oblasti, do které se mohou dotyční přihlásit. Pro malé a střední podniky nabízí program Horizont 2020, prostřednictvím schématu SME Instrument, možnost získat finanční podporu a rozvíjet tak svoje podnikání naplno. Zde odpovědělo 60 % dotázaných, že neznají nebo nikdy neslyšeli o Nástroji pro malé a střední podniky. Další otázka, která potvrzuje, že více než polovina podniků v MSK není dostatečně informována o mezinárodních podporách, resp. o Nástroji pro MSP. Zbýlých 40 % již schéma zná, a to z toho důvodu, že některé dotazníky byly rozeslány firmám sídlícím v Podnikatelském inkubátoru či se přímo účastnily workshopu o SME Instrumentu.

Otázka č. 6 – Zapojila se Vaše společnost do tohoto schématu?

Pokud respondenti na tuto otázku odpověděli Ano, byli vyzváni k doplnění období, kdy se jejich firma účastnila schématu SME Instrumentu. Pokud se však nezapojili do schématu, mohli si z nabídky odpovědí vybrat ty, které vedly k tomu, že se schématu neúčastnili. Tato otázka umožňovala označit více než jednu odpověď a taky možnost dopsání vlastní odpovědi v kolence jiná odpověď.

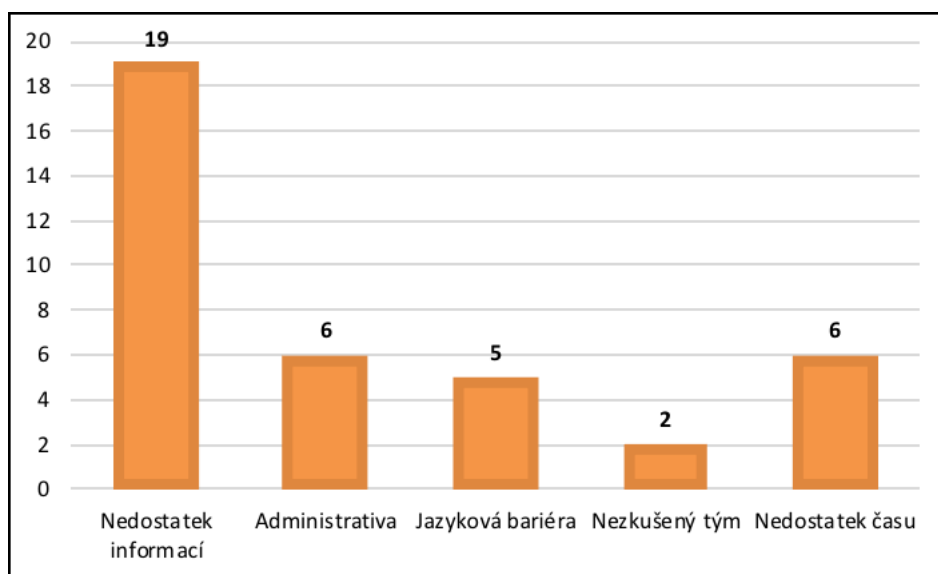
Graf č. 3.2: Četnost odpovědí dotázaných k otázce č. 6

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Ze všech oslovených firem pouze 7 %, tj. 2 respondenti, odpověděli, že se již pokusili zapojit do schématu SME Instrument, a to v letech 2017-2018.

Graf č. 3.3: Důvody neúčasti firem do SME Instrumentu

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Druhá část oslovených firem, které se nezapojily do schématu, nejčastěji uváděli, že důvodem jejich neúčasti v SME Instrumentu bylo nedostatek informací o tomto schématu. Dalšími nejčastějšími důvody byly problémy s administrativou, kdy firmy zřejmě nevěděli, na co se při podávání žádosti soustředit nebo jaké další příslušné

dokumenty jsou třeba. Občas se stane, že firmy si nedokážou uspořádat svůj časový harmonogram kvůli svým povinnostem. Nebo nemají dostatek personálu, který by se tomu mohl věnovat. Dalším důvodem byla jazyková bariéra. Většina informací o Nástroji pro MSP je v odborné angličtině a někdy je pro firmy těžké si tolik informací přeložit správně do svého jazyka. Pro překlad textu mohou firmy využít externího pracovníka, pokud nemají ve firmě vlastního tlumočníka. V případě, že si najmou externího pracovníka pro překládání, znamená to další nákladovou položku, kterou si musejí firmy uhradit z vlastního rozpočtu. Posledním důvodem neúčasti byl nedostatečně zkušený personál.

V této otázce bylo možno uvést i jiný důvod, pokud si dotázaní nemohli z nabídky odpovědi vybrat. Jako další uváděly firmy tyto důvody neúčasti:

- *nehodí se pro náš druh podnikání,*
 - *nevíme o něm,*
 - *nevím o tomto programu, obecně jsme proti dotacím, které pokrývají trh.*
- (Dotazníkové šetření, 2018)

Otázka č. 7 – Pokud jste se účastnili schématu SME Instrument, co Vám to jako firmě přineslo?

Otázka je otevřená a odpověděli na ni pouze ti, kteří se zapojili do schématu SME Instrument. Cílem této otázky bylo zjistit, zda si zúčastněné firmy odnesly nové zkušenosti nebo znalosti ze schématu. Odpovědi, které uváděly firmy ve svých dotaznících byly následující:

- *Informace do budoucna, partnerské společnosti.*
- *Zatím jsme nepřekročili threshold při fázi 1, nicméně již nyní máme díky žádosti perfektně zmapovanou konkurenci, určené cíle a promyšlený business plán.*
- *Neprošli jsme cutem.* (Dotazníkové šetření, 2018)

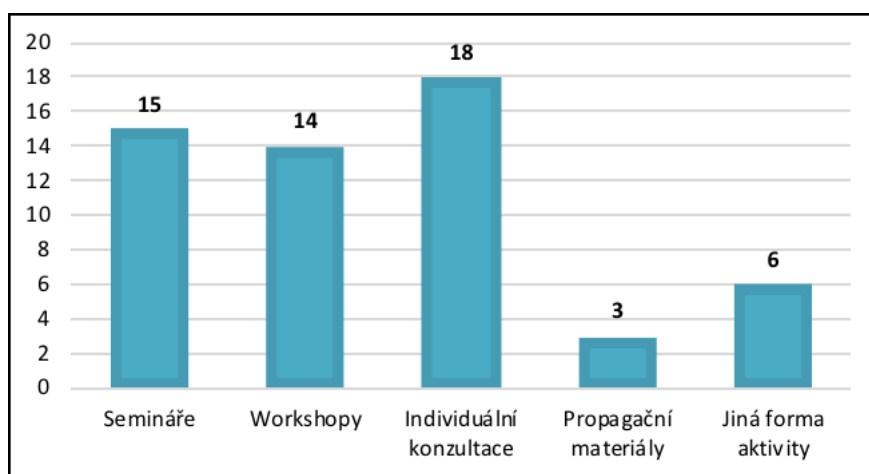
Otázka č. 8 – Spolupracujete nebo využíváte služeb CPI VŠB-TUO?

Centrum podpory inovací VŠB-TU v Ostravě nabízí pomoc malým a středním podnikům, kteří mají zájem zapojit se do schématu SME Instrument a potřebovaly by poradit od zkušených expertů, kteří se v této oblasti pohybují. Ze všech došlých dotazníků odpovědělo 11 firem, což je 37 %, že spolupracují a již využívají služeb CPI VŠB-TUO. Zbylých 63 % uvedlo, že s Podnikatelským inkubátorem nespolupracují.

Otázka č. 9 – Jaké aktivity či služby byste uvítali v případě Vašeho zájmu o zapojení se do mezinárodních programů podpory?

Tato otázka se zaměřuje na potřeby malých a středních podniků. Jaké aktivity či služby by nejvíce uvítaly v případě zájmu o zapojení do SME Instrumentu? Tato otázka umožňovala označit více než jednu odpověď a taky možnost dopsání vlastní odpovědi v kolonce jiná odpověď. Výsledky jsou uvedeny v grafu. (viz Graf č. 3.4)

Graf č. 3.4: Aktivity a služby, které by respondenti uvítali v případě zájmu o mezinárodní podporu

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Největší zájem měly firmy o individuální konzultace, kde si tuto odpověď vybralo 18 respondentů. V rámci konzultací, mají možnost více probrat podrobnosti ohledně SME Instrumentu, ale hlavně svůj vlastní záměr. Dalšími nejčastějšími odpověďmi jsou pořádání seminářů a workshopů na dané téma. Ve spolupráci s Moravskoslezským krajem a dalšími institucemi už tyto akce pořádá Podnikatelský inkubátor VŠB-TUO a Moravskoslezské inovační centrum (MSIC). Pouze 10 % firem by uvítalo propagační materiály o mezinárodních programech, které bývají občas nepřehledné a vzhledem k velkému množství informací, je někdy těžké je sepsat do jednoho souhrnu. Proto je tato možnost tak málo oblíbená. Do kolonky jiná odpověď uváděli respondenti tyto odpovědi:

- *Uváděcí přednáška k tomuto tématu*
- *Zpracování žádosti. (Dotazníkové šetření, 2018)*

Otázka č. 10 – Máte zájem o další informace, poradenství nebo pomoc při konzultaci Vašeho projektu do programu SME Instrument?

Cílem této otázky je zjistit, zda firmy mají zájem získat více informací o SME Instrumentu, popřípadě zapojit se do tohoto schématu. Zde odpovědělo 43 % respondentů, že mají zájem o další informace, poradenství nebo pomoc při konzultaci projektu, přičemž uvedli i kontakt na sebe. Zbýlých 57 % respondentů nemá zájem o další informace.

3.3.3 Shrnutí vyhodnocení dotazníkového šetření

Ze zjištěných výsledků obecně vyplývá, že podnikatelé malých a středních firem nemají dostatečné informace a znalosti o mezinárodních programech na podporu podnikání. Tudíž většina nezná a neslyšela o Nástroji pro malé a střední podniky patřící pod nově vytvořenou iniciativou EIC pilot (Evropská rada pro inovace). Dotazníkovým šetřením byla potvrzena hypotéza č. 1, kdy 60 % dotázaných firem nezná a neslyšelo o Nástroji pro malé a střední podniky, který podporuje růst a vývoj MSP v celé Evropě. Aby existence mezinárodního nástroje na podporu podnikání vstoupila do povědomí podnikatelské veřejnosti, je třeba se více zaměřit na její propagaci a propagaci příslušných míst, kam by mohli zájemci o zapojení do tohoto schématu zajít pro radu. Hypotéza č. 2 konstatuje, že 10 % firem, které znají nebo prošly školením, podalo žádost do SME Instrumentu. Avšak výsledky provedeného výzkumu tuto hypotézu nepotvrdily, neboť pouze 7 % firem se podle výsledků zapojilo do schématu SME Instrument. V další části bakalářské práce budou posouzeny vyhodnocené výsledky a případné návrhy a doporučení ke zlepšení informovanosti o mezinárodním nástroji podnikatelům v MSK.

4 Návrhy a doporučení

Výsledky dotazníkového šetření identifikovaly příčiny a důvody nedostatečné informovanosti podnikatelů o mezinárodním nástroji financování inovací v MSK. I když se v MSK v současné době snaží zvyšovat povědomí o tomto mezinárodním nástroji financování, není to dostatečné vzhledem ke zjištěným výsledkům z dotazníkového šetření. Následující návrhy a doporučení budou vycházet z výsledků výzkumu.

Zvýšení povědomí o výhodách mezinárodního nástroje financování SME Instrumentu

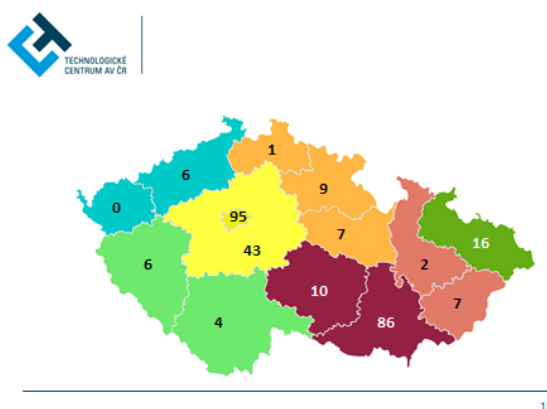
První návrh se týká zvýšení informovanosti o Nástroji pro MSP v MSK. K zajištění lepší informovanosti je třeba zvýšit úsilí jak ze strany samotného kraje a příslušných agentur zabývajících se SME Instrumentem, tak i ze strany podnikatelské veřejnosti. Je potřeba, aby podnikatelé MSP znali výhody při zapojení do mezinárodního nástroje financování. Na základě monitoringu bylo zjištěno, že SME Instrument má tyto výhody:

- Pro přihlášení do schématu nehraje roli stáří firmy, jako v jiných mezinárodních operačních programech.
- Největší a jedinou výhodou, kterou nabízí pouze Nástroj pro MSP je, že se lze přihlásit do schématu, aniž by firmy museli vytvářet samostatná mezinárodní konsorcia. Musejí pouze splnit podmínky malého a středního podniku.
- Je plně využíván přístup bottom-up (zdola nahoru), tzn. že jsou nastaveny relativně dílčí cíle na spodních úrovních organizační hierarchie, které jsou postupně integrovány na stále vyšší úrovně až do podoby rámcových globálních cílů.
- Celoročně jsou otevřeny výzvy se čtyřmi uzávěrkami pro každou fázi, do kterých může žadatel podat svůj návrh projektu.
- Podání žádosti zahrnuje velmi jednoduchou administraci, projektová žádost má menší rozsah stran, pouze 10 stran pro fázi 1 a 30 stran pro fázi 2, které jsou pro hodnotitele dostatečné. Není třeba dokládat další přílohy nebo dokumenty typu finanční výkazy, zadluženost firmy, bonita apod.
- Veškerá komunikace probíhá na dálku elektronicky přes Portál pro účastníky (Participant Portal).
- Relativně rychlá zpětná vazba na hodnocení předloženého projektu, zpravidla 6 týdnů.

- Projekt lze podat opakovaně.
- V rámci grantu mají příjemci možnost vybrat si z široké škály podpůrných služeb, (koučing, mentoring, apod.)
- Ve výsledku jsou podniky zařazeny do evropské inovační elity. (Kučová K., 2018)

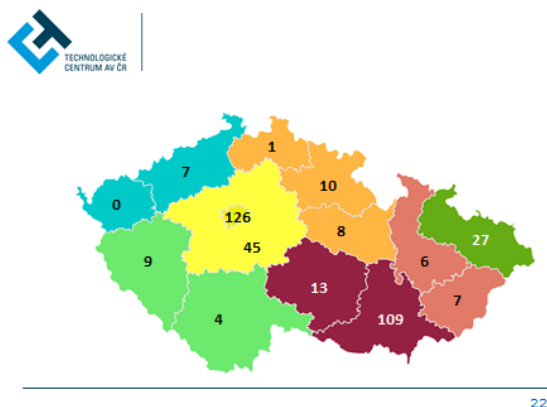
Pro zvýšení informovanosti je třeba podpořit aktivity příslušných organizací, zabývajícím se SME Instrumentem a více jej propagovat. V ČR se tímto schématem zabývá hlavně Technologické centrum Akademie věd ČR (TC AV ČR) sídlící v Praze a Jihomoravské inovační centrum (JIC) v Brně. TC AV ČR slouží jako národní kontaktní bod pro SME Instrument, a celkově pro rámcový program Horizont 2020. V MSK se tímto schématem zabývá Centrum podpory inovací VŠB-TUO a Moravskoslezské inovační centrum (MSIC). V MSK se tyto instituce v posledních letech snaží více zvýšit povědomí o tomto mezinárodním nástroji na podporu podnikání prostřednictvím seminářů a workshopů, nabízejí pomoc firmám s přípravou žádosti a snaží se v rámci regionu vytvořit odborné znalosti o těchto mezinárodních podporách. Díky těmto aktivitám podporovaným MSK, se za poslední rok zvýšil počet podaných žádosti do SME Instrumentu v tomto kraji o 11 projektů (viz Obrázek č. 4.1 a Obrázek č. 4.2). MSP začínají zvyšovat svůj zájem o mezinárodní programy vzhledem k tomu, že EU začne razantně snižovat rozpočet podnikatelům v rámci operačních programů a obecně i ze strukturálních fondů.

Obrázek č. 4.1: Zmapované žádosti do SME Instrumentu v ČR z května 2017

Zdroj: TC AV ČR, 2017

Obrázek č. 4.2: Zmapované žádosti do SME Instrumentu v ČR z února 2018

Zdroj: TC AV ČR, 2018

Vytvoření databáze organizací, které poskytují poradenství k SME Instrumentu

V ČR jsou pouze čtyři organizace, které aktivně pomáhají malým a středním podnikům při získávání podpory z SME Instrumentu. Tyto organizace poskytují firmám bezplatná poradenství, pořádají popularizační aktivity ve formě seminářů nebo workshopů, které jsou přímo pracovníě zaměřené na přípravu konkrétních žádostí. V rámci těchto akcí poskytují tipy a triky, jak napsat úspěšnou žádost. Mimo jiné poskytují i individuální konzultace ohledně projektů, upozorňují na případné chyby a píší připomínky o tom, co by v projektové žádosti mělo či nemělo být. Moravskoslezský kraj není v žádném případě pozadu. Popularizační akce o SME Instrumentu pořádá CPI VŠB-TUO od dubna minulého roku a s každou takovou akcí zájem o podporu mezinárodního nástroje u MSP stoupá. Avšak povědomí o SME Instrumentu mezi podnikatelskou veřejností je podle dotazníkového šetření stále nedostačující. V MSK určitě existuje mnoho podniků, které mají inovativní záměry a měly by šanci uspět na mezinárodním trhu. Organizace v MSK nemají možnost se s takovými podniky spojit a v současné době není k dispozici veřejně přístupná databáze MS podniků, které by mohly organizace využít pro oslovení těchto firem. Z důvodu anonymity a ochrany know-how, nechtějí být některé firmy zveřejňovány.

Návrhem pro zlepšení je tedy vytvořit databázi organizací v rámci celé ČR, které poskytují poradenství a informace o SME Instrumentu. Tato databáze by mohla být spravována TC AV v ČR a mohly by v ní být uvedeny kontakty na relevantní pracovníky

organizací zabývajících se SME Instrumentem. Vytvořením databáze by podnikatelům umožnilo lepší orientaci mezi organizacemi v rámci regionu i celé republiky. Databáze by byla poskytnuta i univerzitám a vysokým školám, které by ji dále mohly šířit mezi potencionálními inovativními podniky v kraji. V MSK se nachází mnoho univerzit a vysokých škol, ve kterých se rodí inovativní nápady, nebo spolupracují s podniky, které se zabývají něčím unikátním. Prostřednictvím databáze by mohly organizace ve všech krajích mezi sebou lépe komunikovat, kooperovat či sdílet znalosti a zkušenosti, pracovat na společných projektech a celkově přispívat k plynulému rozvoji regionů. Tímto návrhem by se zvýšilo povědomí nejen o mezinárodním nástroji SME Instrument, ale i o organizacích v MSK zabývajících se tímto schématem. V MSK Centrum podpory inovací VŠB-TUO již sdílí s TC AV ČR a dalšími dvěma subjekty kalendář, který obsahuje data jednotlivých plánovaných akcí o SME Instrumentu, a díky tomu mají organizace přehled o všech chystaných akcích v rámci celé ČR. Také díky kalendáři nedochází k překrývání a dublování akcí mezi jednotlivými organizacemi zabývajících se SME Instrumentem. TC AV ČR již na svých stránkách zveřejňuje termíny jednotlivých akcí, a kde se budou konat.

Mnoho internetových a elektronických zdrojů o SME Instrumentu

Na základě monitoringu bylo zjištěno, že pro většinu podnikatelů je časově a finančně náročné najít ty správné texty a dokumenty o SME Instrumentu, protože veškeré brožury a data jsou v elektronické podobě nebo na internetu a je potřeba dostatek času na prohledávání a překládání. Na základě pěti internetových zdrojů byly sepsány jednotlivé důležité body, které žadatele provedou při sestavování projektového návrhu. Pokud by žadatel chtěl relevantní informace, doporučuji navštívit stránky agentury EASME, programu H2020 a portálu Participant Portal. Webové stránky jednotlivých zdrojů jsou uvedeny v seznamu literatury.

Než se firmy rozhodnou podat projektovou žádost, měly by nejdříve zvážit tyto jednotlivé body, zda je jejich řešení (inovace) vhodné pro SME Instrument. Je doporučeno, aby napřed zvážily:

- zda je jejich řešení dostatečně průlomové,
- zda je inovace potřebná na trhu a jestli pro ni existuje trh,
- jakou mají konkurenci, v čem spočívá výjimečnost jejich řešení a v čem se liší od konkurence,

- jestli má projekt potenciál generovat zisk a vytvářet nová pracovní místa,
 - jestli se projekt dokáže uplatnit na celosvětovém trhu,
 - jestli mají ve firmě schopné lidi, kteří by dokázali zajistit kvalitní realizaci projektu.
- (Kučová K., 2018)

Pokud všechny tyto body firma splňuje, je zase o kousek blíž k získání podpory z SME Instrumentu.

Pokud se firma rozhodne podat žádost do SME Instrumentu, v první řadě je třeba si zjistit co nejvíce informací, zkušeností a rad od příslušných organizací, které se tímto schématem zabývají (např. CPI VŠB-TU v Ostravě nebo MSIC). Je doporučeno, aby si firmy našli externí podporu, která by jim poradila, jak napsat perfektní a atraktivní business plán, pokud to neumí oni sami. Při přípravě žádosti je doporučeno si nejprve zformulovat svou vizi, poté popsat současný stav firmy, a nakonec nadefinovat obsah projektu. Není doporučeno kopírovat informace ze starých žádostí, ale začněte úplně od začátku. Nový začátek poskytne firmám nový pohled na svět i nové příležitosti. Po sepsání žádosti je třeba, aby si jej přečetla nezávislá osoba, která by mohla upozornit na případné chyby a nedostatky v žádosti. (Hradilová A., 2018) Zároveň doporučuji, aby si žadatele nechali udělat jazykovou korekturu své žádosti.

Na základě analýzy a monitoringu bylo zjištěno, že důvodem neúspěchu u firem bývá hlavně v projektové žádosti, ve kterém:

- žadatelé často nedodržují danou strukturu.
- informace o projektu bývají nejasně formulované,
- mají špatně nadefinované cíle,
- firmy kladou příliš velký důraz na technologii,
- dopad inovace není dostatečně ambiciózní,
- nedodržují stanovenou úroveň TRL (technologická úroveň připravenosti je příliš nízká),
- chybí strategie na ochranu duševního vlastnictví, obchodní strategie neodpovídá projektu,
- chybí vize růstu a mezinárodní ambice.

Žádosti bývají dokonce složeny z různých zdrojů psanými různými lidmi. Vznikne z toho tzv. „Patchwork“. Těmto chybám lze předejít, kdyby firmy více využívaly

poradenských služeb jak veřejných, tak i soukromých. Velmi často se stává, že firmy přicházejí do poradenských center už s hotovým projektem, který nakonec musí kompletně přepracovat, takže se stane, že nestihnou podat svou žádost včas. Během tvorby projektové žádosti by měly pravidelně konzultovat svůj projekt s odborníky, kteří by je upozornili na případné chyby a co je potřeba doplnit do žádosti. Znamé přísloví „Čím dřív, tím líp“ platí i pro tuto situaci. První kompletní verze projektové žádosti by měla být připravena minimálně 3 týdny před uzávěrkou, aby se stihli napravit chyby a doplnit nedostatky. (Hradilová A., 2018)

Na základě zkušeností úspěšných firem je doporučen tento postup při podávání projektové žádosti.

1. Registrace podniku

Ještě předtím, než se firmy pustí do vytváření samotné projektové žádosti, musí se nejprve registrovat na Portále pro účastníky (Participant Portal), kde se musí registrovat jak jednotlivci zpracovávající žádost, tak i firmy, které po registraci získají PIC kód. Jenom s PIC kódem mohou firmy podávat své projektové návrhy. Firmy budou taktéž vyzváni k vyplnění dotazníku tzv. SME self-assessment, který určí, zda splňuje firma podmínky malého a středního podniku. Poté mohou začít zpracovávat svou žádost. (Evropská komise, online, 2018)

2. Zpracování jednotlivých částí žádosti

Žádost je rozdělena na tři části.

Část A – Administrativní část zahrnuje:

- obecné informace o projektu jako je název, doba trvání, shrnutí hlavních cílů a informací o projektu, přičemž popis je omezen na 2000 znaků,
- seznam účastníků, jejich kontaktní informace a informace o odpovědné osobě za projekt,
- rozpočet projektu, ve fázi 2 se náklady dělí na položky podle nákladových kategorií,
- tabulku otázek k etice, které se mohou týkat negativního dopadu na životní prostředí, zapojení lidských účastníků (dobrovolníků) do výzkumu, zneužití výsledků výzkumu apod. (Evropská komise, online, 2018; Kučová, K., 2018)

Část B – projektová žádost **Annex 1-3**, obsahuje úvod shrnující požadavky na text žádosti (obsah, písmo, řádkování, limity stránek apod.), zde žadatel uvádí hlavní tři priority projektu, excellence, dopad, implementace, které jsou omezeny limitem na 10 stran ve fázi 1 a na 30 stran ve fázi 2.

- Excellence – zahrnuje popis inovace a jeho unikátnost, jeho potenciál ovlivnit či změnit trh, očekávané výstupy a kritéria úspěchu, jaké potřeby zákazníků má naplňovat, žadatel musí uvést v čem je jeho řešení lepší než existující řešení.
- Dopad – zahrnuje popis cílových zákazníků, typ trhu a předpokládaný podíl na trhu, situace na trhu a případné konkurence, dopad inovace na firmu a okolí, finanční plán apod.
- Implementace – zde firma uvádí, zda má kapacitu a prostředky na to úspěšně realizovat svůj projekt, je zde uvedení členové realizačního týmu a jejich role, popis pracovního plánu a jaké budou využívány materiály s rozpočtem. (Evropská komise, online, 2018; Kučová, K., 2018)

Část B – projektová žádost **Annex 4-5**, slouží k posouzení způsobilosti firmy k realizaci projektu, tato část zahrnuje popis členů MSP či konsorcií a jejich profily, popis technického vybavení, třetích stran, které budou přispívat k aktivitám projektu, a další podpůrné dokumenty (předjednaná spolupráce, zakázka apod.). Tato část taktéž zahrnuje otázky týkající se etiky a bezpečnosti projektu, zda je v souladu s požadavky zákonů země, kde bude projekt realizován, jestli aktivity nebo výsledky projektu budou vyvolávat nějaké bezpečnostní otázky apod. Tato část není omezena počtem stran jako předchozí část. (Evropská komise, online, 2018; Kučová, K., 2018)

Žadatelé by neměli podceňovat zpracovávání projektové žádosti, ale naopak soustředit na vyplnění každé části. Je doporučeno napsat projektovou žádost v anglickém jazyce. Důležité informace a body v projektové žádosti, na které by se měli žadatelé zaměřit:

- správné nadefinování cílů, které by měly být jasné ve všech oblastech, od vývoje až po uvedení na trh a zároveň by měly navazovat na prezentované aktivity.
- jednotlivé priority hodnocení, kterými jsou Excellence, Dopad a Implementace, definovat jednotlivé body v každé prioritě co nejstručněji a nejpřesvědčivěji,
- demonstrace podnikové business hodnoty.
- zaměřit se na popis Dopadu, který má největší váhu ze všech tří kritérií.

- V projektové části B – Annex 1-3 dodržovat přesně stanovený počet stran. Pokud bude limit stran překročen, byť jen o jednu stranu, systém automaticky tuto stránky zneviditelní. Hodnotitel uvidí pouze tolik stran textu, kolik je uvedeno pro každou fázi. Vše důležité, co by žadatel na těchto stránkách popsal, by tak nemohlo být předmětem hodnocení.
- popsat současnou situaci na trhu, jaké je vaše konkurence, jaké výhody má žadatel oproti ní, jaké produkty nabízejí a v čem je váš produkt lepší.
- popsat i vývoj trhu do doby, kdy bude uváděn produkt/služba na trh. Dát jasně najevo, že podnik dokáže jít s proudem, měnit se s trendy a být rychlejší než konkurence.
- pro tvorbu projektové žádosti by si měly jednotlivé firmy vyčlenit tým, který bude na žádosti pracovat. Mezi členy týmu je třeba každému zadat danou roli a úkoly, které budou plnit při tvorbě projektového návrhu.
- popsat svůj vstup na trh krok po kroku, nezaměřovat se na vypichování podrobností, ale na logickou návaznost činností. Tím podnik prokáže, že svůj plán má perfektně promyšlený.
- dopsat případné třetí strany, které budou přispívat k aktivitám projektu.
- dávat si pozor na poslední datum uzávěrky, kdy je možno přes portál odevzdat hotový projektový návrh. (Nosek J., online, 2017; Kučová K., 2018; Hradilová A., 2018)

3. Předložení návrhu přes Participant Portal

Jakmile bude mít žadatel hotové všechny tři části žádosti a vybraný termín uzávěrky, který mu nejvíce vyhovuje, je třeba návrh předložit elektronicky prostřednictvím Portálu pro účastníky (Participant Portal). Pokud by v den uzávěrky nastala chyba v systému PP, je možné, že EK tento termín odloží, ale žadatel na to spoléhat nemůže. Existuje i IT Helpdesk v rámci Participant Portal. (Evropská komise, online, 2018)

4. Proces hodnocení projektů

Kritéria a způsob evaluace projektu je uveden v podkapitole 3.1.2.

Jiné formy financování neúspěšných žádostí v SME Instrumentu

Ne každý projekt, který projde tresholdem (získá dostatek bodů při evaluaci projektu), získá finanční podporu. Bylo zjištěno, že až 40 % projektů způsobilých k financování nezíská podporu z mezinárodního programu z důvodu nedostatků prostředků v programu Horizont 2020. V ČR nabízí agentura TAČR možnost takovým projektům, které dosáhli nejméně 13 bodů, ale nezískali finance od Evropské komise, zapojit se do programu GAMA. Evropská komise se rozhodla poskytnout velmi kvalitním, avšak nepodpořeným projektům značku „Seal of Excellence“(SoE), která umožňuje financování projektů na národní nebo regionální úrovni. Firmy obdrží rozhodnutí v řádu týdnu, protože hodnocení kvality projektu je na národní úrovni výrazně kratší. Značka SoE již funguje ve 30 programech na podporu držitelů ve 13 zemích a regionech EU. Podpora z programu GAMA je určena pro žadatele, kteří dosáhli minimálně 13 bodů v první fázi SME Instrumentu a mají sídlo v ČR. Firmám je poskytována maximální podpora na jeden projekt ve výši 39 286 EUR, z toho vyplývá, že maximální míra podpory na jeden projekt činí 55 % celkových uznatelných nákladů. Firmy mohou také využít služeb koučingu. Program GAMA vyhláší SoE 2krát ročně. (Vlková M., 2018)

Další novinkou, která je zcela aktuální, je vytvoření nového programu na podporu malých a středních podniků v MSK. V rámci tohoto kraje se připravuje nový program, který bude financovat projekty, které v SME Instrumentu neuspěly nebo nepřekročily ani treshold. Žadatelé mohou být firmy, které mají sídlo nebo aktivní provozovnu v MSK, zúčastnily se fáze 1 SME Instrumentu a získaly alespoň 12-12,99 bodů. MSK tuto podporu zatím projednává, ale pokud se uplatní, mohl by se zvýšit zájem u MSP o mezinárodní podpory a zvýšilo by se tím tak i povědomí o SME Instrumentu. (Kučová K., 2018)

Pomocí výsledků z dotazníkového šetření byla zhodnocena situace v MSK a byla navržena možná zlepšení pro zvýšení povědomí a zájmu o mezinárodní financování SME Instrument.

Z dlouhodobého hlediska je nutné vytvořit veřejně dostupnou databázi kontaktních bodů, kterou by mělo iniciovat Technologické centrum Akademie věd ČR. Tato databáze by měla do budoucna přispět ke zvýšení povědomí o organizacích poskytujících poradenství o SME Instrumentu a inovativním podnikům ulehčit práci při vyhledávání těchto organizací. Dále je z dlouhodobého hlediska v rámci MSK doporučeno zvýšit kvalitu předložených projektových žádostí prostřednictvím akcí pořádaných

na CPI VŠB-TUO. Na základě šetření bylo zjištěno, že v MSK není ani jeden úspěšný žadatel do SME Instrumentu. CPI VŠB-TUO již nyní poskytuje žadatelům bezplatné individuální konzultace projektových záměrů, díky kterým se snaží zvýšit kvalitu předložených žádostí. Je tedy nutné, aby pracovníci příslušných organizací zabývající se SME Instrumentem byli pravidelně proškolení o nových možnostech a trendech, hlavně v oblasti SME Instrumentu. Je doporučeno i školení za pomoci zahraničních expertů, kteří už mají za sebou mnoho úspěšných žádostí.

Na základě šetření bylo zjištěno, že TC AV ČR již s jednotlivými organizacemi zabývající se SME Instrumentem sdílí kalendář akcí, které by se měly konat. Z krátkodobého hlediska je doporučeno, aby TC AV ČR koordinovalo termíny konání jednotlivých akcí, aby nedocházelo k jejich dublování nebo překrývání. Dalším doporučením je příprava průběžných vzdělávacích seminářů a prakticky zaměřených workshopů v rámci MSK, které by mělo realizovat Centrum podpory inovací VŠB-TUO a MSIC. Vzdělávací akce by se měly konat 1x ročně a prakticky zaměřené workshopy by se měly konat 2x do roka na CPI VŠB-TUO.

5 Závěr

Mezi hlavní iniciátory v rozvoji podnikání patří v současnosti zejména malé a střední podniky. Jsou důležitou součástí každého vyspělého státu, kde hrají významnou roli v celkovém rozvoji a konkurenceschopnosti státu. Z velké části se podílejí na výzkumu, vývoji a inovacích, kdy předčí i velké nadnárodní korporace. Je nutné věnovat značnou pozornost podpoře malých a středních podniků z důvodů jejich vysokého podílu na zaměstnanosti a vytváření nových pracovních míst, zajištění sociální stability a zvyšování inovačního potenciálu. V současné době už se MSP nemohou spoléhat na podporu ze strukturálních fondů z důvodu snižování rozpočtu strukturálních fondů, ale měly by se především zaměřit na mezinárodní programy podporu podnikání. V rámcovém programu H2020 jsou malé a střední podniky podporovány ze schématu SME Instrument, který v současné době patří pod nově vytvořenou iniciativu nazvanou Evropská rada pro inovace (EIC pilot), spuštěnou v listopadu 2017, s cílem zajistit větší konkurenceschopnost a atraktivitu Evropy na světovém trhu.

Cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy a monitoringu zjistit, jaké je povědomí podnikatelské veřejnosti o SME Instrumentu v Moravskoslezském kraji a dále navrhnout případné návrhy a doporučení pro zlepšení informovanosti o tomto mezinárodním nástroji.

Na základě výzkumu formou dotazníkového šetření byla potvrzena hypotéza č. 1, která tvrdí, že 60 % dotázaných firem v MSK není obeznámeno s Nástrojem pro malé a střední podniky (SME Instrument). Z výsledků taktéž vyplývalo, že polovina dotázaných neznala žádné mezinárodní programy na podporu podnikání. Hypotéza č. 2 byla vyvrácena, neboť tvrdila, že 10 % firem, které znají nebo prošly školením, podaly žádost do SME Instrumentu. Výsledky však tuto hypotézu nepotvrdily, protože procento žadatelů bylo o 3 procentní body nižší.

Na základě vyhodnocených výsledků byly sepsány návrhy a doporučení týkající se zlepšení informovanosti o SME Instrumentu mezi podnikateli malých a středních podniků v MSK. Návrhy na zlepšení byly zaměřeny na podporu aktivit příslušných organizací poskytující poradenství o SME Instrumentu. Tyto organizace pořádají každoročně semináře, workshopy a školení ohledně SME Instrumentu, na kterých podnikatelům radí, na co by se měli zaměřit, a co by měla jejich projektová žádost obsahovat. Mezi organizacemi, které se zabývají SME Instrumentem v MSK, patří Centrum podpory

inovací VŠB-TUO a Moravskoslezské inovační centrum, které spolu úzce spolupracují a snaží se zvýšit povědomí o tomto schématu mezi podnikateli malých a středních podniků. Dalším návrhem na zvýšení informovanosti je vytvoření databáze všech organizací zabývajících se SME Instrumentem, kterou by měla iniciovat TC AV ČR. Tato databáze by podnikatelům umožnila lepší orientaci mezi organizacemi v rámci regionu a celé republiky, našli by zde informace o každé organizaci a jakou částí SME Instrumentu se zabývají. Prostřednictvím databáze by mohli organizace ve všech krajích mezi sebou lépe komunikovat, sdílet znalosti a zkušenosti, pracovat na společných projektech a celkově přispívat k plynulému rozvoji regionů.

Nejčastějším důvodem, proč se firmy nezapojili do schématu, bylo kvůli nedostatku informací o SME Instrumentu. Většina dokumentů a dat jsou k nahlédnutí na internetu, avšak většina textů je v angličtině. Mnoho podnikatelů nemá dostatek času na prohledávání správných dokumentů a jejich následné překládání. A pokud nemohou využít své interní zdroje, které by se na to zaměřily, museli by najmout externí pracovníky, což znamená další nákladovou položku pro firmy. Proto je zájemcům nabízena bezplatná účast na akcích, které jsou přímo zaměřené na SME Instrument. Je tedy nutné, aby pracovníci příslušných organizací byly pravidelně proškolení o novinkách v oblasti mezinárodní podpory podnikání, především o SME Instrumentu. Další návrh byl sepsán na základě pěti internetových zdrojů, který popisuje jednotlivé kroky při sestavování a podání žádosti a na co by se žadatelé měli dávat při vyplňování pozor.

V České republice je pouze 12 úspěšných žadatelů ve fázi 1 a ve fázi 2 za období 2014-2017. I když v MSK roste počet podaných žádostí, není zde ani jediný úspěšný žadatel ze všech podaných žádostí. Závěrem této bakalářské práce lze říci, že na základě zjištěných informací a dat povědomí o SME Instrumentu v MSK mezi podnikateli pomalu stoupá. Potřebná infrastruktura poskytující informace pro MSP o SME Instrumentu již vytvořena je. Ne jinak je tomu i v MSK. Jen za poslední rok se počet žádostí do SME Instrumentu v MSK zvýšil o 11 projektů díky popularizačním akcím pořádaným na CPI VŠB-TUO, a díky poskytnutým individuálním konzultacím projektových záměrů. Pokud se povědomí o SME Instrumentu rozšíří více mezi inovativními MSP, které o tomto nástroji nevědí, mohl se by počet žádostí příští rok zvýšit až o polovinu. Díky těmto akcím se CPI VŠB-TUO snaží zvýšit nejen počet, ale také kvalitu předložených žádostí, a tím i zvýšit počet úspěšných žadatelů v tomto kraji, který zatím nemá ani jednoho úspěšného žadatele. Čeští podnikatelé by měli začít více využívat finanční prostředky z EU.

Zapojením se do mezinárodních programů na podporu podnikání získá firma nejen finanční prostředky pro růst a vývoj svého produktu, ale také se stane součástí špičkové elity evropských inovátorů. Díky tomu může podnik navazovat a získávat nové a zajímavé kontakty, a také má možnost účastnit se jedinečných networkingových akcí, což má přímý vliv na povědomí o firmě v celoevropském kontextu a také na zlepšení jejích odběratelsko-dodavatelských vztahů.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

1. ČESKÁ PODNIKATELSKÁ REPREZENTACE PŘI EU (CEBRE) A ČESKÁ STYČNÁ KANCELÁŘ PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE (CZELO). *Evropské programy na podporu výzkumu, vývoje a inovací, podnikání, infrastruktury a odborného vzdělávání v letech 2014-2020: inspirace pro podnikavé*. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2014. ISBN 978-80-86794-45-7.
2. EVROPSKÁ KOMISE. *Horizon 2020 ve stručnosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. ISBN 978-92-79-38910-8.
3. EVROPSKÁ UNIE. *Uživatelská příručka k definici MSP*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2015. ISBN 978-92-79-45310-6.
4. MALACH, Antonín a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0906-6.
5. MANDYSOVÁ, Ivana. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. ISBN 978-80-7395-220-4.
6. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Abeceda fondů EU 2014-2020*. Praha, 2015a, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-7538-014-2.
7. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropská strukturální a investiční fondy 2014-2020 v kostce*. 2. vyd Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015b. ISBN 978-80-7538-048-7.
8. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropská fondy 2014-2020: Jednoduše pro lidi*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015c. ISBN 978-80-87147-84-9.
9. MULÁČOVÁV., P. MULÁČ a kol. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4780-4.
10. SRDOŠOVÁ Kristína, Radek JURČÍK, Martin VYKLICKÝ a Iva ČUPROVÁ. *The European Union of small and medium – sized enterprises in Czech and Slovak Republic*. Brno: 1. VZPP, 2015. Monografie. ISBN 978-80-904990-5-8.

11. SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 6., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice, 2015. ISBN 978-80-7400-274-8.
12. TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AKADEMIE VĚD ČR. *Horizont 2020: stručně o programu*. Aktualiz. vyd. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2014. ISBN 978-80-86794-44-0.
13. VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4520-6.
14. VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-467-3.
15. VOJÍK, Vladimír. *Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-534-2.
16. ZAPLETALOVÁ, Šárka. *Podnikání malých a středních podniků na mezinárodních trzích*. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-16-3.

Elektronické zdroje

17. AGENTURA PRO PODNIKÁNÍ A INOVACE. *O API*. [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.agentura-api.org/o-api>
18. CEBRE. *Má být definice MSP revidována?* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://cebre.cz/aktuality/legislativa-eu-vnitri-trh/ma-byt-definice-msp-revidovana>
19. CEBRE. *Veřejná konzultace k definici MSP* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://cebre.cz/aktuality/podpora-podnikani/verejna-konzultace-k-definici-msp>
20. CARBONE Antonio., Nicole. JANSEN, Stefan. GUNDERSEN. *Analysis report on SME succes facotrs and best practices* [online]. 2017 [cit. 8. 4. 2018]. Dokument ve formátu pdf. Dostupné z: <http://www.access4smes.eu/publications/?cmd=files-management&sort=asc&order=name&type=5>
21. CZECHINVEST. *O CzechInvestu* [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.czechinvest.org/cz/O-CzechInvestu/O-nas>

22. CZECHTRADE. *O CzechTrade*. [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/o-czechtrade>
23. ČESKOMORAVSKÁ ZÁRUČNÍ A ROZVOJOVÁ BANKA. *O bance* [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/o-bance>
24. DELINA R. a kol. *Horizon 2020 evropský program podpory výzkumu a inovací* [online]. 2014 [cit. 8. 4. 2018]. Dostupné z: http://slord.sk/buxus/docs/DOKUMENTY/H2020_EPP_pub.pdf
25. EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení komise: Evropa 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* [online]. 2010 [cit. 8. 4. 2018]. Dokument ve formátu pdf. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_CS_ACT_part1_v1.pdf
26. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2015 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_cs
27. EVROPSKÁ KOMISE. *2016 SBA Fact Sheet*. [online]. 2016a [cit. 8. 4. 2018]. Dokument ve formátu pdf. Dostupné z: https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/eu28_sba_fact_sheet.pdf
28. EVROPSKÁ KOMISE. *Horizon 2020 Work Programme 2016-2017: 7. Innovation in SMEs*. [online]. 2016b [cit. 10. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-sme_en.pdf
29. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropa 2020*. [online]. 2017a [cit. 10. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/index_cs.htm.
30. EVROPSKÁ KOMISE. *Annual report on European SMEs 2016/2017* [online]. 2017b [cit. 10. 4. 2018]. Dokument ve formátu pdf. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/26563/attachments/1/translations/en/renditions/native>
31. EVROPSKÁ KOMISE. *Horizon 2020 Work-Programme 2018-2020: European Innovation Council (EIC) pilot*. [online]. 2017c [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/17._eicpilot_forpublication.pdf

32. EVROPSKÁ KOMISE. *SME Instrument*. [online]. 2017d [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/sme-instrument>
33. EVROPSKÁ KOMISE. *Horizon 2020 SME Instrument impact report: accelerating innovation in Europe* [online]. 2017e [cit. 19. 4. 2018.]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/accelerating_innovation_in_europe_horizon_2020_smei_impact_report.pdf
34. EVROPSKÁ KOMISE. *H2020 Programme: SME Instrument guide for applicants* [online]. 2018a [cit. 19. 4. 2018] Dostupné z: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/guides_for_applicants/h2020-guide-smeinst-18-20_en.pdf
35. EVROPSKÁ KOMISE. *FAST Europe is back: Accelerating breakthrough innovation* [online]. 2018b [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eic_hlg_bz_web.pdf
36. EVROPSKÁ KOMISE. *EASME Executive agency for SMEs* [online]. 2018c [20. 4. 2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/easme/en>
37. EVROPSKÁ KOMISE. *Horizont 2020* [online]. 2018d [20. 4. 2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
38. EVROPSKÁ KOMISE. *Participant Portal* [online]. 2018e [20. 4. 2018]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>
39. FARKÁČ M., M. REPISKÁ, B&P RESEARCH. *Změny v programovém období 2014-2020* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2018] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9220/sekce/zmeny-v-obdobi-2014-2020>
40. JAROŠOVÁ S. *EIC: řešení evropské inovační propasti nebo další zbytečná instituce* [online]. 2016 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://avobloguje.wordpress.com/2016/03/24/eic-reseni-evropske-inovacni-propasti-nebo-dalsi-zbytecna-institute/>

41. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *SME Instrument* [online]. 2017a [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/programy-eu-na-podporu-msp/horizon/sme-instrument--232899/>
42. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2016* [online]. 2017b [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/zprava-o-vyvoji-maleho-a-stredniho-podnikani-a-jeho-podpore-v-roce-2016--232792/>
43. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Horizont 2020* [online]. 2017c [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/programy-eu-na-podporu-msp/horizon/horizont-2020--232896/>
44. NOSEK J. *SME Instrument (Evaluator's view)* [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.h2020.cz/files/vlkova/SMEInstrument-8-11-2017/Jakub-Nosek.pdf>
45. RAHAV Matan, Antonio CARBON, Daniel STÜRZEBECKER, Luis G. CASANOVA, Esther C. MOYA, Ran ARAD. *EIC SME Instrument annotated template A4SMES* [online]. 2017 [cit. 20. 4. 2018]. Dostupné z: www.access4smes.eu/publications/
46. TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *O Technologické agentuře České republiky* [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.tacr.cz/index.php/cz/o-ta-cr.html>
47. TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AKADEMIE VĚD ČR. *O Technologickém centru akademie věd* [online]. 2018 [cit. 5. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.tc.cz/cs/o-nas>
48. TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AKADEMIE VĚD ČR. *Horizont 2020* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.h2020.cz/cs>
49. VĚDA A VÝZKUM. *Nová doporučení pro Evropskou inovační radu*. [online]. 2017 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/nova-doporuceni-pro-evropskou-inovacni-radu>

50. VĚDA A VÝZKUM. *Evropská inovační rada a šíření excellence. Tak by mohl vypadat nový rámcový program* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/evropska-rada-pro-inovace-a-sireni-excelence-tak-by-mohl-vypadat-novy-ramcovy-program>
51. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon o podpoře malého a středního podnikání* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-47>
52. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon občanský zákoník* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
53. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* [online]. 2018 [cit. 19. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
54. NOZ Zákon č. 47/2002 Sb. ze dne 11. ledna 2002, o podpoře malého a středního podnikání, v aktuálním znění.
55. NOZ § 420, 423, 424, 425 zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, Zákon občanský zákoník, v aktuálním znění.
56. ŽZ § 5 předpis č. 455/1991 Sb. ze dne 2. října 199, Zákon o živnostenském podnikání, v aktuálním znění.
57. KUČOVÁ Kateřina. Horizont 2020 a nástroje EIC na podporu inovací. Ostrava 2018. Materiály ze semináře. Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technická univerzita Ostrava.
58. KUČOVÁ Kateřina. SME Instrument Workshop k přípravě žádosti. Ostrava 2018. Materiály z workshopu. Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technická univerzita Ostrava.
59. HRADILOVÁ Adéla. Horizont 2020 a nástroje EIC na podporu inovací. Ostrava 2018. Materiály ze semináře. Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technická univerzita Ostrava.
60. VLVKOVÁ Michaela. Horizont 2020 a nástroje EIC na podporu inovací. Ostrava 2018. Materiály ze semináře. Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technická univerzita Ostrava.

61. HRADILOVÁ A. SME Instrument Workshop k přípravě žádosti. Ostrava 2018.
Materiály z workshopu. Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technická
univerzita Ostrava.

Seznam zkratek

CPI VŠB-TUO	Centrum podpory inovací Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě
ČR	Česká republika
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
EIC	Evropská rada pro inovace
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
EUR	Evropská měna
HDP	Hrubý domácí produkt
H2020	Horizont 2020
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSK	Moravskoslezský kraj
MSP	Malý a střední podnik
OP	Operační program
OPPI	Operační Program Podnikání a Inovace
PCO	Platební a certifikační orgán
ŘO	Řídící orgán
SME Instrument	Nástroj pro malé a střední podniky
TA ČR	Technologická agentura ČR
TC AV ČR	Technologické centrum akademie věd ČR

Seznam obrázků

Obrázek č. 4.1: Zmapované žádosti do SME Instrumentu v ČR z května 2017	52
Obrázek č. 4.2: Zmapované žádosti do SME Instrumentu v ČR z února 2018.....	53

Seznam tabulek

Tabulka č. 2.1: Kritéria rozdělení MSP	11
Tabulka č. 2.2: Rozdělení podpory dle tematických cílů	22
Tabulka č. 2.3: Operační programy a cíle I – Investice pro růst a zaměstnanost	24
Tabulka č. 2.4: Operační programy cíle II – Investice pro růst a zaměstnanost	26
Tabulka č. 3.1: Data uzávěrek k podání návrhu do SME Instrumentu.....	35
Tabulka č. 3.2: Hodnotící kritéria, bodové ohodnocení a váha jednotlivých kritérií	37

Seznam grafů

Graf č. 3.1: Četnost odpovědí dotázaných k otázce č. 1	45
Graf č. 3.2: Četnost odpovědí dotázaných k otázce č. 6.....	47
Graf č. 3.3: Důvody neúčasti firem do SME Instrumentu.....	47
Graf č. 3.4: Aktivita a služby, které by respondenti uvítali v případě zájmu o mezinárodní podporu.....	49

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

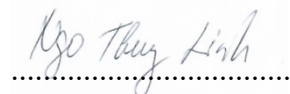
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 2. 5. 2018

Linh Ngo Thuy

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Institucionální podpora MSP

Příloha č. 2 - Jednotlivé kroky k získání dotace

Příloha č. 3 - Ostatní Evropské fondy

Příloha č. 4 - Vybrané mezinárodní programy na podporu podnikání

Příloha č. 5 - Rozdělení rozpočtu rámcového programu Horizont 2020

Příloha č. 6 - Základní pilíře rámcového programu Horizont 2020

Příloha č. 7 - Rozpočet SME Instrumentu na období 2016-2017

Příloha č. 8 - Dotazník

Přílohy

Příloha č. 1 - Institucionální podpora MSP

V této kapitole jsou vyjmenovány hlavní instituce na podporu podnikání v ČR.

CzechInvest

Jedna z nejdůležitějších institucí pro podporu zahraničních investic je příspěvková organizace CzechInvest (Agentura pro podporu podnikání a investic). Agentura byla založena v roce 1992 Ministerstvem průmyslu a obchodu a jejím posláním bylo získávání přímých zahraničních investic, zvýšit konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory MSP. Od roku 2004 působí jako agentura pro implementaci podpor financovaných ze strukturálních fondů EU, operačních výzkumů podporujících rozvoj průmyslu. Českým exportérům řadu služeb. Mezi hlavními aktivitami CzechInvestu patří:

- podávat informace o možnostech podpory malým a středním podnikatelům,
 - poskytovat poradenské služby k projektům,
 - pomáhat při realizaci investičních projektů,
 - poskytovat zahraničním investorům poradenství při vstupu na český trh,
 - poskytovat zahraničním investorům působících na českém trhu After Care služby,
 - spravovat databáze podnikatelských nemovitostí,
 - podporovat české subdodavatele,
 - zprostředkovávat státní investiční podporu,
 - zprostředkovávat kontakt s orgány státní správy a místní samosprávy,
 - pomáhat začínajícím inovativním podnikatelům, start-up podnikům v rozvoji.
- (CzechInvest, online, 2017)

Ve spolupráci s CzechInvest je Agentura pro podnikání a inovace (API). Jedná se také o státní příspěvkovou organizaci, která je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu. Působí po celém území ČR a jejím cílem je zprostředkovávání dotačních programů podpory MSP z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK). Informuje podnikatele o možnostech podpor podnikání z tohoto programu,

nabízí konzultace a spravuje projekty podnikatelů od počátku realizace až po jejich udržitelnost. V rámci podpory pořádá také odborné semináře a napomáhá k rozvoji podnikatelského a inovačního prostředí v České republice. (API, online, 2017)

CzechTrade

Neboli Česká agentura pro podporu obchodu je státní příspěvková organizace zaměřená na export. Byla založena v roce 1997 Ministerstvem průmyslu a obchodu a jejím cílem bylo rozvoj mezinárodního obchodu a vzájemné spolupráce mezi českými a zahraničními subjekty v oblasti MSP. Mezi hlavními aktivitami CzechTradu patří:

- akce pro exportéry, které zahrnuje organizování konzultací, pracovních a kooperačních setkání, prezentace firem jak v ČR, tak i na zahraničních výstavách a veletrzích,
- design pro export zahrnuje možnost spolupráce s profesionálními designéry z adresáře designérů CzechTrade a prezentace na specializovaných zahraničních akcích,
- adresář exportérů obsahuje databázi českých exportérů, kteří nabízejí své výrobky a poskytují své služby i na zahraničních trzích. (CzechTrade, online, 2017)

Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)

ČMZRB byla založena v roce 1992 za účelem podpory malých a středních podnikatelů. Banka má celkem pět poboček v ČR, a to v Praze, Brně, Ostravě, Hradci Králové, Plzni a Českých Budějovicích. Již od počátku svého založení hrála vedoucí roli v systému poskytování finanční podpory MSP ze státních financí, a to ve formě záruky za bankovní úvěry nebo samotné úvěry. Velmi úzce spolupracuje s Ministerstvem průmyslu a obchodu i Ministerstvem pro místní rozvoj. Pro účely podpory podnikání malých a středních podnikatelů má banka vyčleněny finanční prostředky ze státního rozpočtu a ze strukturálních fondů EU. Podnikatelé MSP mohou z těchto fondů čerpat na základě vyhlášení programů podpory, kterými jsou: program Start, program Záruka a program Progres. Všechny tři programy jsou v rámci programu OPPIK a jsou spravovány ČMZRB. (Českomoravská záruční a rozvojová banka, online, 2017)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

Větší část podpor je realizována z úrovně specializovaných agentur, ale i ministerstvo realizuje některé aktivity, které mají charakter nefinančních podpor podnikání. Mezi aktivitami MPO patří:

- vedení živnostenského registru, přehledu legislativy pro živnostníky a nabízí průvodce pro živnostenské podnikání,
- podpora výzkumu a vývoje (prostřednictvím programu TIP) nadějným projektům průmyslového výzkumu,
- harmonizace technických požadavků na výrobky a jejich volný pohyb na území EU,
- poskytování informací prostřednictvím portálu BusinessInfo.cz, který obsahuje informace jak pro začínající podnikatele, tak i pro zkušené podnikatele, exportéry, zpracovávání informací z veřejné správy a dalších institucí, které mohou být užitečné pro podnikatele. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Podnikatelské inkubátory

Podnikatelské inkubátory nabízejí zázemí v podobě kanceláří pro administrativní firmy, reprezentativní prostory pro obchodní jednání, zajišťují nezbytné služby v podobě telefonních sítí, internetu, zabezpečení úklidu, kuchyňky apod. Poskytují také poradenské služby pro zahájení podnikatelských činností nebo pro založení firmy, vedou účetnictví, zpracovávají personální či daňové agendy. Nechybí zde ani laboratorní a výzkumná zařízení nebo provozní zázemí pro zahájení výroby a mnoho dalších. Pokud firma během své životnosti roste a daří se jí, potřebuje pro svoji činnost větší prostor. Buď si svoje zázemí může rozšířit přímo v inkubátoru díky mobilním kancelářím (tuto vychytávku nabízí Centrum podpory inovací VŠB-TU v Ostravě) nebo se může přestěhovat do svého vlastního nebo pronajatého zázemí.

Vznikají především pro podporu inovačních aktivit podniků. Lze je rozdělit na centra pro začínající podnikatele, kteří mají nápad nebo představu o novém produktu, a na vědeckotechnické parky, které plní funkci inovační a transformují technologické teoretické poznatky do praktických. (Veber, Srpová a kol., 2012)

Technologická agentura ČR (TA ČR)

TA ČR byla zřízena v roce 2009 v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Agentura má od začátku svého vzniku za cíl podporovat výjimečné a inovativní nápady v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje. V rámci nabízených operačních programů pomáhají navazovat partnerství mezi výzkumnou a komerční sférou s vysokou synergií, bourají zavedené bariéry, podněcují kreativitu, mapují inovační kapacity a sdílejí zkušenosti jak s tuzemskými, tak i se zahraničními partnery. (TA ČR, online 2018)

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl přijat 14. března 2002 a nabyl účinnosti dne 1. července 2002 (Zákony pro lidi, online, 2018) a podle tohoto zákona má TA ČR zabezpečovat:

- přípravu a realizace programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programu pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovací na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek,
- hodnocení a výběr návrhů předložených programových projektů,
- poskytování účelové podpory na řešení programových projektů na základě smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory,
- kontrolu plnění smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a čerpání účelové podpory,
- hodnocení a kontrolu průběhu řešení a plnění cílů programových projektů a kontrolu jimi dosažených výsledků,
- zpracování návrhu výdajů Technologické agentury ČR a zpráv o její činnosti,
- poradenství řešitelům projektů a uživatelům výsledků aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, zejména v oblasti právní, finanční a ochrany duševního vlastnictví,
- podporu komunikace mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování programových projektů,
- jedná s příslušnými orgány České republiky nebo Evropské unie v otázce posuzování slučitelnosti poskytované podpory se společným trhem,

- spolupráci s obdobnými zahraničními agenturami. (TA ČR, online 2018)

Technologické centrum Akademie věd ČR (TC AV ČR)

TC AV ČR vzniklo jako neziskové sdružení právnických osob v roce 1994 a je považováno za významné národní pracoviště pro výzkumnou a inovační infrastrukturu provádějící orientovaný výzkum v oblasti vědy, technologií a inovací. Mezi členy tohoto sdružení patří jednotlivá pracoviště akademie věd ČR, kterými jsou Fyzikální ústav, Mikrobiologický ústav, Ústav chemických procesů, Ústav fyziky plazmatu, Ústav molekulární genetiky a společnost Technology management,s.r.o.

Úlohou TC je podporovat zapojení ČR do Evropského výzkumné prostoru (ERA), připravovat analytické a koncepční studie pro výzkum a inovace, uskutečňovat mezinárodní technologické transfery a podporovat vznik a rozvoj malých inovačních firem.

Strukturu TC tvoří:

- Národní informační centrum pro evropský výzkum,
- Oddělení rozvoje podnikání,
- Oddělení strategických studií,
- Český styčná kancelář pro výzkum, vývoj a inovace v Bruselu,
- Ekonomicko-správní úsek,
- Inkubační /akcelerační program.

Už od svého vzniku spolupracuje TC s celou sférou výzkumných a vývojových pracovišť ČR, s mnoha zahraničními partnery, prestižními univerzitami a soukromými podniky. Mezi hlavními partnery, kteří spolupracují s TC patří:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT),
- Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO),
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI).

Dále TC spolupracuje také s nadnárodními institucemi, kterými jsou:

- Evropská komise
- Organizace spojených národů pro průmyslový rozvoj (UNIDO)
- Společné výzkumné středisko Evropské komise (JRC) (TC AV ČR, online, 2018)

Příloha č. 2 - Jednotlivé kroky k získání dotace

Jednotlivé kroky, které uchazeč musí udělat, aby získal finanční podporu neboli „Cesta příjemce k dotacím“:

1. Krok: Od nápadu k projektu

Fondy Evropské unie podporují mnoho aktivit, které pomáhají zlepšit životní úroveň a konkurenceschopnost ekonomiky v oslabených regionech, přispívají ke zlepšení životního prostředí, dopravní dostupnosti, zvýšení zaměstnanosti, energetické úspornosti, zlepšení služeb a správné fungování státní správy, vzdělávání a rekvalifikace, podporují znevýhodněné osoby nebo skupiny osob a další. Každý žadatel by si měl nejprve upřesnit to, co by chtěl ve své firmě, organizaci nebo obci udělat či změnit. Musí si nejprve upřesnit svůj cíl, a poté bude vyhledávat vhodný program jako zdroj financování. Každý cíl by měl být v souladu s podporovanými aktivitami. Na základě svého cíle si žadatel sestaví podnikatelský záměr, kde detailněji popíše svůj cíl, jakým způsobem ho dosáhne a důsledky do budoucna. Nesmí však zapomenout na to nejdůležitější a tím je udržitelnost projektu. Výstupy projektu budou muset fungovat i několik let po jeho ukončení. Nesmí podceňovat jednotlivá rizika, které by mohli později nastat, a proto je musí zahrnout už ve fázi projektové přípravy, aby se těmto problémům mohl vyhnout. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

2. Krok: Hledání zdroje financování

Poté, co si žadatel sestaví svůj projektový záměr, je třeba najít si příslušný program, který je určen k financování jeho projektu. Jednotlivé programy jsou podrobněji popsány v programovém dokumentu, které jsou dostupné na webových stránkách jednotlivých řídicích orgánů. V programovém dokumentu jsou jasně specifikovány podporované oblasti i cíle programu, výčet potencionálních žadatelů, kteří mohou o podporu zažádat. Je třeba promyslet financování projektu a jeho rozpočet. Náklady projektu platí žadatel z vlastní kapsy nebo z jiných zdrojů a dotace je vyplácena zpětně. Programové období 2014-2020 nabízí žadatelům rozšířenou škálu možností využití různých finančních nástrojů, takže dotace už nemusí být jejich jediná forma podpory. Mohou využít kombinace z různých zdrojů financování jako jsou veřejné zdroje, soukromé zdroje, půjčky, záruky apod. nebo také z různých programů. Více informací o možnostech financování by žadatel získal u

příslušných řídicích orgánech. Poté, co si žadatel vybere správný program, se může stát, že svůj záměr bude muset pozměnit a upravit, aby lépe splňoval kritéria programu. Každý projekt by měl odpovídat cílům programu a reagovat na potřeby cílových skupin. V tomto kroku je vhodné začít připravovat konkrétní projekt. Žadatelé mohou také své projektové záměry prokonzultovat s řídicím orgánem. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

3. Krok: Podání žádosti o podporu

Předtím než si začne zájemce zpracovávat žádost o podporu, měl si projít pravidla pro žadatele a příjemce. Ty jsou dostupné na webových stránkách jednotlivých programů a obsahují informace o tom, které podklady a povinné nebo nepovinné přílohy je třeba spolu s žádostí doložit a jak přesně by měly vypadat. Jednotlivé řídicí orgány pořádají pravidelně školení pro žadatele v regionech, kde je s těmito pravidly a informacemi seznamují. Doba podání žádosti je omezená a je koordinována prostřednictvím tzv. výzev k podání žádosti. Jednotlivé výzvy jsou vždy specifikovány a jsou v nich popsány podmínky pro podání žádosti (např. typ podporovaných oblastí, časové nastavení, definice oprávněných žadatelů, míra podpory, územní zaměření atd.). Harmonogram výzev bývá zveřejněn půl roku dopředu na webových stránkách řídicího orgánu a je pravidelně aktualizován. Žadatel proto musí sledovat, kdy řídicí orgán vypíše konkrétní výzvu, která je určena pro jeho projekt. Žádost se všemi příslušnými podklady a přílohami musí být podána do stanoveného data elektronicky prostřednictvím aplikace ISKP neboli informačního systému konečného příjemce. Žádosti lze rozdělit na dva typy, předběžná a úplná. Předběžná žádost je žádost zkrácená z důvodu zjednodušení procesu, přičemž žadatel je ušetřen dlouhých a nákladných příprav plné žádosti pro případ, že by jeho projekt nebyl vybrán. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

4. Krok: Hodnocení a výběr žádostí

Podané žádosti hodnotí řídicí orgán nebo zprostředkující subjekt a jsou posuzovány na základě hodnotících kritérií, které jsou vypsány spolu s výzvami, a žadatel by se měl jimi řídit už při sestavování žádosti. Proces posuzování žádostí se dělí do dvou částí. V první části se posuzuje, zda žádosti splňují všechny formální náležitosti a jestli projekt podporuje cíle daného programu. Pokud budou v žádosti chybět některé údaje nebo chybějící přílohy, žadatelé mohou být vyzváni pracovníky řídicího orgánu, aby je doplnili. Projekty, které splnily podmínky v první části procesu a získaly nejlepší bodové hodnocení, pokračují dále k výběru a přidělení finančních prostředků. Může se stát, že na

některé projekty s nejlepším bodovým hodnocením nezbydou žádné finanční prostředky. V tomto případě se daný projekt zařadí mezi náhradní projekty pro případ, že by v dané výzvě zbyla alokace nebo příslušný řídicí orgán v budoucnu vypíše novou výzvu, do které se může žadatel opět přihlásit. Pro programovací období 2014-2020 došlo ke sjednocení pravidel a lepší transparentnosti procesů v oblasti hodnocení projektů, kdy žadatelé budou informováni o výsledku hodnocení i s odůvodněním. Zápisy z jednání hodnotících a výběrových komisí budou také zveřejňovány. Ti žadatelé, kteří budou úspěšní, uzavřou s řídicím orgánem smlouvu nebo jiný právní akt. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

5. krok: Realizace projektu

Smlouva, kterou příjemce podepíše s řídicím orgánem, stanovuje podrobněji podmínky pro realizaci projektu včetně povinností, ke kterým se příjemce zavázal uzavřením smlouvy. Mezi tyto povinnosti patří například výběr dodavatelů, povinnou publicitu projektu, zásady pro vedení a uchovávání dokladů, které se vztahují k projektu a další. Pokud příjemce ztvdí svým podpisem souhlas s danými podmínkami a povinnostmi uvedené ve smlouvě, může se pustit do práce. Příjemce dotace nesmí zapomenout, že pokud během období realizace dojde k jakýmkoli změnám v projektu, musí je nechat nejdříve schválit řídicím orgánem. Pokud tak neučiní nebo pokud se realizovaný projekt zásadním způsobem odchýlí od smluvních podmínek, vystavuje se riziku, že mu dotace nebude v budoucnu proplacena a vynaložené náklady budou vyhodnoceny jako „nezpůsobilé“.

Během období realizace narazí příjemce na nutnost vyhlásit veřejnou zakázku. Zadávání veřejných zakázek patří mezi neobtížnější fáze celého procesu, a proto v současném programovacím období došlo ke sjednocení pravidel pro všechny programy v rámci tzv. jednotného metodického prostředí. Řídicí orgány se musí řídit závazným pokynem pro zadávání zakázek. Příjemcům dotace se nabízí možnost účastnit se seminářů nebo pravidelných školení pořádané řídicími orgány, kde získají informace nejen v oblasti zadávání zakázek, ale i dalších. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

6. krok: Monitorování projektu

Jestli realizovaný projekt splňuje nebo nesplňuje podmínky předem vytyčených cílů, zjistíme pomocí tzv. monitorovacích indikátorů projektu. Jedná se o ukazatele, kterými

jsou například počty pracovních míst, objem nově pořízených technologií, počet nově proškolených osob apod. U každého projektu je výběr ukazatelů a cílových hodnot závazným krokem, proto je nutné na začátku zvážit, zda jich bude možné nejen dosáhnout, ale i následně udržet po sledovanou dobu. Fáze realizace projektu je rozdělena na dvě etapy, jejichž doba trvání se odhaduje zpravidla tři nebo šest měsíců pro každou etapu. Po ukončení každé etapy předkládá příjemce řídicímu orgánu zprávu o realizaci projektu. Tato zpráva popisuje aktuální stav realizace projektu, dosažené cíle, případné problémy a jejich řešení. Pokud v dané etapě vznikly výdaje, může příjemce předložit i žádost o platbu. K monitoringu projektu patří i tzv. evaluace neboli vyhodnocování projektu, které slouží ke zjišťování, jak se daří dosahovat cílů programu a jak program a jeho řízení více zkvalitnit. Příjemce je povinen všechny dokumenty spojené s projektem pečlivě archivovat po dobu až deseti let pro případné kontroly a auditní šetření. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

7. krok: Žádost o platbu

Žádost o platbu může příjemce předložit řídicímu orgánu nebo zprostředkujícímu subjektu zpravidla po ukončení každé etapy (sledovaného období), případně celého projektu. Platby probíhají buď formou ex-post plateb, což znamená následné proplacení výdajů již vynaložených příjemcem, nebo formou ex-ante plateb, což znamená poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdaje na projekt a následné vyúčtování záloh. Při předkládání žádosti o platbu nebo vyúčtování, musí příjemce vždy veškeré platební nároky odůvodnit a prokázat, že odpovídají podmínkám realizace projektu obsaženým ve smlouvě o poskytnutí dotace či jiném právním aktu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

8. krok: Kontrola

Kontrola projektu probíhá jak administrativně, tak i na místě. Kontrolu provádí kontrolní tým sestavený buď ze zástupců řídicího orgánu či zprostředkujícího subjektu, nebo je na místě pověřen externí subjekt, který bude zařazen na určitou oblast. Kontroloři na místě příjemce dotace prověří průběh projektu, přičemž je kontrolována projektová dokumentace, fyzický stav realizace projektu, finanční stránka projektu apod. Kontroly jsou mimořádné nebo plánované. Na konci kontrolního procesu je zpracován protokol o provedení kontroly. Protokol shrnuje poznatky zjištěné během kontroly, případně i opatření, která musí příjemce udělat pro úspěšné dokončení projektu, nebo aby mu nebyla udělena sankce. Díky kontrole příjemce dostává zpětnou vazbu od řídicího orgánu, zda

projekt je realizován v souladu s vytyčenými cíli, případně je příjemce upozorněn na možná rizika spojená s projektem. Aby kontrola probíhala hladce, musí mít příjemce připravenou veškerou dokumentaci na jednom místě, uchovávat originály dokumentů, pořizovat zápisy z jednání projektového týmu, uchovávat veškerou korespondenci (včetně elektronické), nastavit procesy a kompetence v projektovém týmu apod. Případné změny projektu musí příjemce hlásit řídicímu orgánu už v průběhu realizace, aby nenastala případná nedorozumění při kontrole na místě. Příjemce musí počítat i s návštěvou Nejvyššího kontrolního úřadu nebo Evropské komise, které sledují, jestli jsou dodržována pravidla a legislativy na národní nebo celoevropské úrovni. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015)

9. krok: Publicita projektu

Pokud příjemce získá finanční podporu z fondů EU, je povinen o této pomoci informovat v souladu s pravidly tzv. povinné publicity projektu. Veřejnost by měla vědět, kde všude Evropská unie pomocí projektů pomáhá. Při publicitě projektu se příjemce musí řídit pevně danými pravidly uvedené v příručkách pro žadatele a příjemce a s propagací spojené náklady by měl včas zahrnout do rozpočtu. Například u projektů menšího finančního rozsahu jsou příjemci povinni vyvěsit plakát o velikosti A3 v místě realizace projektu, zatím co u finančně náročnějších projektů je třeba nejprve vystavit velkoplošné bannery nebo billboardy během realizace projektu, a po dokončení projektu jsou pak tyto dočasné nosiče nahrazeny pamětní deskou. Informace o projektu zůstávají na místě minimálně po dobu udržitelnosti projektu. příjemce může svůj projekt propagovat dle vlastního uvážení nebo se může poradit s řídicími orgány, kteří jim pomohou pomoci v rámci svých vlastních aktivit (kampaně, inzerce, televizní spoty, soutěže pro veřejnost atd.). Je třeba pořizovat kvalitní fotodokumentace typu „před a po“, případně v průběhu akcí, které pak nelze pořídit zpětně. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

10. krok: Udržitelnost projektu

Je nutné, aby projekty fungovaly nadále i bez přidělené dotace alespoň pět let. Udržitelnost projektu může být u vybraných projektů buď delší nebo kratší. Například pokud se příjemce zavázal, že v rámci projektu bude zaměstnávat pět nových osob, musí tato pracovní místa zůstat po dobu udržitelnosti projektu plně obsazena. U některých projektů se lze dobu udržitelnosti zajistit snadněji vynaložením minimálních nákladů. Naopak u některých se musí počítat s většími finančními výdaji. I v této době je nutné, aby

příjemce pravidelně podával řídicímu orgánu Zprávy o udržitelnosti projektu. Je povinen pečlivě uchovávat veškerou projektovou dokumentaci, zajistit povinnou publicitu a naplňovat monitorovací inkubátory. Pokud příjemce udržitelnost projektu nezajistil, bude mu uložena sankce, nebo v krajním případě může být požádán o vrácení určité části veřejných prostředků, nebo dokonce i celé dotace. Proto se udržitelnost projektu se nesmí podceňovat. Při kvalitní přípravě žije projekt dál sám od sebe nehledě na dobu udržitelnosti. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015a)

Příloha č. 3 - Ostatní Evropské fondy

Dalším důležitým fondem v oblasti MSP je **Evropský sociální fond (ESP)** podporující aktivity v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti, neinvestiční projekty (např. tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance a jejich rekvalifikaci, speciální programy pro zdravotně postižené osoby a další). V současném programovacím období se tento fond zaměřuje na čtyři tematické cíle, kterými jsou:

- Podpora zaměstnanosti a mobility zaměstnanců, která zahrnuje podporu podnikání a příležitosti pro mladé lidi a usnadnění cesty k zaměstnání.
- Podpora sociálního začlenění a boj proti chudobě, která je zaměřena na boj proti diskriminaci v oblasti zaměstnávání.
- Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání, která zahrnuje investice do kvalitnější odborné přípravy pro budoucí zaměstnance.
- Posilování efektivní práce orgánu veřejné správy a institucionálních kapacit. Jedná se o investici do efektivnější a kvalitnější činnosti veřejné správy. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b)

Mezi ostatní finanční nástroje podpory patří **Evropská investiční banka (EIB)** a **Evropský investiční fond (EIF)**.

Cílem EIB je posilování potenciálu EU v rámci zaměstnanosti a růstu, podporovat opatření ohledně zmírnění klimatu a podporovat politiku EU i za jejími hranicemi. Úkolem je poskytovat za vhodných podmínek finanční prostředky půjčené na kapitálových trzích ve formě úvěrů na projekty EU. Banka poskytuje úvěry na podporu růstu, zaměstnanosti a přilákání nových investorů. Dále poskytuje kombinaci zdrojů, což znamená, že umožňuje spojení dalších investic s financováním EIB. A nakonec poskytuje poradenství a technickou pomoc pro maximalizaci hodnoty investic.

EIF poskytuje finanční prostředky prostřednictvím rizikového kapitálu a rizikových finančních nástrojů na podporu MSP. Poskytuje také záruky pro finanční instituce v rámci krytí úvěru pro oblast MSP. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015b)

Příloha č. 4 - Vybrané mezinárodní programy na podporu podnikání

Vybrané mezinárodní programy na podporu podnikání malého a středního podnikání

Existuje mnoho programů, které podporují malé a střední podniky a napomáhají k jejich růstu. v této kapitole budou vymezeny programy, které jsou nejznámější.

Program COSME

Celým názvem Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises (Rámcový program pro konkurenceschopnost s důrazem na malé a střední podniky). Tento víceletý program funguje od roku 2014, kdy částečně nahradil do té doby fungující Program pro konkurenceschopnost a inovace (zkratka CIP), který skončil koncem roku 2013. Program COSME je určen na období od roku 2014 až 2020 a je spravován Výkonnou agenturou pro malé a střední podniky EASME, Evropským investičním fondem (EIF). Žadatelé v České republice, kteří se budou chtít zapojit do programu, se mohou obrátit na odbor inovačního podnikání a investic Ministerstva průmyslu a obchodu. Zaměřuje se zejména na malé a střední podniky s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost a zaměstnanost v členských státech Evropské unie. Celkově má nápomoci malým a středním podnikům překonat tržní selhání a problémy, které na ně ze všech stran nejvíce doléhají (např. podpora internacionalizace, přístup ke kapitálu apod.) (CEBRE A CZELO, 2014)

Jak už bylo zmíněno, hlavním cílem programu je posilování konkurenceschopnosti a udržitelnosti malých a středních podniků v Unii. Je třeba rozvíjet jejich podnikatelskou kulturu a více podpořit zakládání a růst malých a středních podniků. Důležitým aspektem je iniciace odhodlání u občanů začít samostatně podnikat. Mezi specifickými cíli programu patří:

- zlepšit přístup malých a středních podniků k financování formou vlastního nebo vypůjčeného kapitálu,
- zlepšit přístup na trhy (jak uvnitř Unie, tak i na celosvětové úrovni),
- zlepšit rámcové podmínky pro konkurenceschopnost a udržitelnost podniků v Unii,
- podporovat podnikání a podnikatelskou kulturu apod. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program COSME je implementován a financován Evropskou komisí přímo z rozpočtu Evropské unie. Financování je realizováno v souladu s tzv. Finančním nařízením č. 966/2012, který stanovuje finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie. Pro program COSME je vymezeno 2,3 miliard EUR na období 2014-2020 z toho přibližně 60 % je vyčleněno na finanční nástroje. Předpokládá se, že při tomto rozpočtu by mělo být podpořeno až 40 000 firem ročně. Roční rozpočtové prostředky musí být schváleny Evropským parlamentem a Radou EU v mezích víceletého finančního rámce. (CEBRE A CZELO, 2014)

Implementace programu je realizována také prostřednictvím ročních pracovních programů, které Evropská komise přijímá přezkumným způsobem. Kromě přímé finanční podpory má program COSME prostřednictvím pracovních programů napomáhat k šíření úspěšných, praxí ověřených postupů a řešení jak na soukromoprávní, tak i na veřejnoprávní rovině. Podporované akce programu zohledňují budoucí vývoj a potřeby a zároveň mají být relevantní pro vyvíjející se trhy, ekonomiku a změny ve společnosti. (CEBRE A CZELO, 2014)

Struktura programu COSME se skládá ze akcí, které jsou zaměřené na jednotlivé části podpory podnikání.

- 1) Akce zaměřené na zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování – cílem je povzbudit využívání a nabídku kapitálového a dluhového financování z rozpočtu, které program nabízí. Na tuto akci je vymezeno 60 % rozpočtu a je financován z Nástroje pro kapitálové investice pro růst a z Nástroje pro úvěrové záruky.
- 2) Akce zaměřené na zlepšení přístupu na trhy – tyto akce slouží ke zlepšení přístupu malých a středních podniků na vnitřní trh. Poskytují informace a snaží se zlepšit informovanost o programech, které Unie nabízí, o právních předpisech a normách. Na tuto akci je vymezeno 21,5 % rozpočtu.
- 3) Akce zaměřené na zlepšení rámcových podmínek pro konkurenceschopnost a udržitelnost podniků Unie (zejména malých a středních podniků) – pomocí těchto akcí se mají snížit nadbytečné administrativní a regulační zátěže, a zároveň zamezit jejich vzniku. Pro tyto akce je vymezeno 11 % rozpočtu.
- 4) Akce zaměřené na podporu podnikání – tvoří 2,5 % rozpočtu a jsou to akce zaměřeny na podporu podnikání a podnikatelské kultury, což zahrnuje zlepšování

rámcových podmínek, které ovlivňují rozvoj podnikání a odstraňování překážek bránících zakládání podniků. (CEBRE A CZELO, 2014)

Mezi aktivity, které program nabízí pro podporu malých a středních podniků patří například:

- vypracování nových strategií konkurenceschopnosti jako je například rozvoj klastrů, opatření na podporu spolupráce a výměny osvědčených opatření, řešení mezinárodních aspektů politik konkurenceschopnosti,
 - podporování iniciativ, které urychlují vznik konkurenceschopných meziodvětvových aktivit s vysokým přínosem, a které zároveň zvyšují efektivitu využívání zdrojů a prohlubují sociální odpovědnost podniků,
 - podpora opatření členských států, které zavádějí vzdělávání podnikatelů a tím zvyšují jejich podnikatelské dovednosti,
 - podpora aktivit, které zlepšují financování malých a středních podniků a povzbuzují nabídky kapitálového a úvěrového financování, nalézání řešení přeshraničního a nadnárodního financování,
 - podpora sítě Enterprise Europe Network,
 - podpora a šíření informovanosti o vstupech a příležitostech, které se vyskytnou na vnitřním trhu a financování opatření podporujících usnadnění přístupů na trhy třetích zemí mimo EU, posilování existujících služeb v této oblasti,
 - podpora aktivit, které posilují mezinárodní průmyslovou spolupráci, snižují regulační rozdíl mezi EU a jinými zeměmi,
 - podpora mladých podnikatelů prostřednictvím ERASMU,
 - podpora žen-podnikatelek prostřednictvím Evropské sítě mentorů pro ženy.
- (CEBRE A CZELO, 2014)

Do tohoto programu se mohou zapojit všechny podniky obecně, ale malé střední podniky jsou upřednostňovány. Dále se do programu mohou zapojit i občané, kteří by chtěli samostatně podnikat, ale nemají dostatečné finance nebo se potýkají s těžkostmi na začátku zahájení aktivity. Veřejné orgány a úřady členských států, které se snaží implementovat a zavádět reformy, se taktéž mohou zapojit do programu. Příjemci se mohou stát všechny členské státy EU a země Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP) a tzv. země přidružené na základě podepsané dohody. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program COST

COST (European Co-operation in Scientific and Technical Research) je evropská spolupráce v oblasti vědeckého a technického výzkumu, která byla založena v roce 1971 ve Vídni z rozhodnutí konference ministrů odpovědných za oblast výzkumu a vývoje některých evropských zemí. Od září roku 2013 byl právní subjekt COST zřízen jako mezinárodní neziskové sdružení jejíž nové akce jsou navrhovány systémem „bottom-up“ (v českém překladu to znamená zdola nahoru). Průběžně probíhá okolo 300 akcí. Členy programu COST jsou jednotlivé státy, a ne samostatné instituce, jde tedy o mezivládní organizaci. V současnosti má program COST 36 členů (35 evropských zemí a spolupracující stát Izrael). Účast České republiky v programu je zajištěn Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), které provádí veškerou administrativní práci a řízení programu COST, dále zajišťuje podpisy Memorand o porozumění, vytváří mezinárodní vztahy v rámci COST, zajišťuje členství ve Výboru vysokých představitelů COST a služby národního koordinátora směrem k sekretariátu COST u Bruselu. MŠMT organizuje a administruje veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji na podporu projektů COST prostřednictvím programu COST CZ, který probíhá v letech 2011-2017. (CEBRE A CZELO, 2014)

Hlavním cílem programu COST je redukce roztržitosti evropských investic do výzkumu a otevření Evropského výzkumného prostoru k světové spolupráci. Posiluje evropské výzkumné a inovační kapacity prostřednictvím průlomových vědeckých vývojů vedoucích k novým konceptům a výrobkům. Cílem programu COST CZ je podpořit výzkumné instituce v České republice ve spolupráci s ostatními institucemi členských států, které spolupracují při řešení projektů v rámci akcí COST. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program COST je rozdělen na deset hlavních domén a těmi jsou:

- biomedicína a molekulární biovědy;
- potraviny a zemědělství;
- lesy, jejich výroby a služby;
- materiály, fyzika a nanovědy;
- chemie a molekulární vědy a technologie;
- vědy o Zemi a správa životního prostředí;
- informační a komunikační technologie;
- doprava a rozvoj měst;

- jednotlivci, společnosti, kultura a zdraví;
- a nakonec multi- a interdisciplinární akce. (CEBRE A CZELO, 2014)

Doménový výbor má za úkol navrhovat akce COST při zachování principu „bottom-up“. Dále pak hodnotí výsledky akcí programu, posuzuje návrhy na účast od institucí z nečlenských zemí a doporučení pro další kroky výzkumu v dané oblasti.

Program COST zajišťuje koordinaci výzkumů a projektů formou tzv. sladěných evropských akcí (v anglickém překladu concerted actions), které jsou financovány z národních zdrojů na evropské úrovni. Jsou to vědecké a technologické sítě, které trvají čtyři roky, musí se jich zúčastnit minimálně pět členských států COST. Akce jsou uskutečňovány prostřednictvím řady síťových nástrojů, jakou jsou například setkání, kde program pokrývá členským státům cestovní výdaje nebo stravné, konference, školící kurzy, semináře, krátkodobé vědecké výzkumy, publikace a osvětové činnosti. Akce umožňují mezinárodní spolupráci a zapojení výzkumných pracovníků ze sousedních zemí a z mezinárodních partnerských zemí na základě vzájemného prospěchu. (CEBRE A CZELO, 2014)

Financovány jsou pouze koordinační aktivity (akce), které program získává v podobě grantu z unijních rámcových programů pro výzkum a inovace (pro období 2014-2020 je to Horizont 2020). Financování projektů je prováděno zásadně na národní úrovni, protože program COST nedisponuje žádnými finančními prostředky na řešení výzkumných projektů. Přičemž platí, že členské státy programu COST nejsou zavázány k tomu poskytovat finanční prostředky. Česká republika může ze státního rozpočtu podpořit projekty COST, které byly schváleny věcně příslušným Řídícím výborem akce programu COST. (CEBRE A CZELO, 2014)

O účelovou podporu z veřejných prostředků programu COST mohou požádat veřejné vysoké školy, výzkumné instituce nebo další výzkumné subjekty, které lze kvalifikovat jako výzkumné organizace podle článku 2. 2. Písmo d) Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01). Pokud se budou chtít uchazeči zúčastnit některé z akcí programu COST, musí tito způsobilí žadatelé kontaktovat národního koordinátora programu (NKP), který poté zahájí postup pro účast v příslušné akci. Žadatel může být jmenován jako zástupce České republiky na akci, jakmile bude participace členského státu na akci schválena. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program EUREKA

Program EUREKA je mezivládní organizace financována z veřejných prostředků, která vznikla v roce 1985 s cílem podpořit tržně orientované výzkumy, vývoje a inovace napříč všemi technologickými sektory. Propojuje 41 evropských zemí včetně Izraele a Evropské komise, která zastupuje EU jako celek. Jižní Korea a Kanada mají status přidružených zemí a jsou také součástí programu. Řídí se principem bottom-up, což znamená, že návrhy a iniciativa musejí vycházet zdola. Program nestanovuje předem žádná tematická zadání. Návrhy mohou podávat jednotlivé průmyslové podniky, výzkumné ústavy a vysoké školy, které mají o spolupráci jednoznačný zájem. Cílem programu je zvýšit produktivitu a konkurenceschopnost evropského průmyslu a zamezit odlivu vědecko-výzkumných a průmyslových inovačních aktivit od ostatních částí světa. Program proto podporuje všechny průmyslové instituce, výzkumná centra a univerzity v realizaci jejich projektů, které by vedly k vývoji nových produktů, postupů nebo služeb a k jejich následnému komerčnímu použití. (CEBRE A CZELO, 2014)

Mezi hlavními cíli programu patří podpora MSP v oblasti výzkumu a vývoje na mezinárodní úrovni, která umožní zvýšení konkurenceschopnosti podniků a zlepší tak jejich přístup k vývoji modernějších technologií nebo výrobků.

Zaměření projektu by se mělo týkat těchto oblastí:

- elektronika a informační technologie,
- nové materiály,
- životní prostředí,
- biotechnologie a medicínské technologie,
- robotika a automatizace,
- energetika,
- doprava,
- fonotika a lasery,
- zemědělství a potraviny,
- měření a normy.

Všechny projekty se zaměřují na oblast soukromého a veřejného sektoru. Výstupem musí být nové, inovační, špičkové výrobky, služby nebo technologie, které budou schopné se prosadit na světovém trhu. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program EUREKA podporuje tzv. Individuální projekty. Jsou to tržně orientované projekty výzkumu a vývoje, které jsou financované a koordinované prostřednictvím programu. Projekty se vybírají na základě kvality business plánu, a jedinou podmínkou je partnerství alespoň dvou malých a středních podniků z členských zemí EUREKA. Nástrojem programu je tzv. umbrella neboli zastřešující síť. Ty jsou zaměřené na specifickou technologickou oblast nebo podnikatelský sektor a podporují vznik projektů EUREKA v dané oblasti, kterou tvoří v současné době výroba, materiály a turistika. (CEBRE A CZELO, 2014)

Program neposkytuje žádné finanční prostředky ani nevytváří žádný společný fond na podporu řešených projektů. Členské země nemají žádný závazek ohledně poskytování finanční podpory projektům EUREKA. Způsob a míra podpory závisí na národních zvyklostech a možnostech, přičemž podpora pochází většinou ze státního fondu dané země. V ČR jsou projekty EUREKA podporovány ze státního rozpočtu programu EUREKA CZ, kdy poskytují finanční prostředky až do výše 50 % uznaných nákladů. (CEBRE A CZELO, 2014)

Projekty musí zahrnovat minimálně dva subjekty z členských zemí EUREKA, přičemž do programu se může přihlásit pouze malý a střední podnik ve spolupráci s veřejnou vysokou školou, veřejnou výzkumnou organizací nebo dalšími výzkumnými subjekty, které musí být klasifikovány jako výzkumné instituce. Do programu se nemohou zapojit velké podniky. Aby žadatel mohl získat tuto účelovou podporu, musí splňovat další podmínky. Vyvíjený výrobek, služba nebo technologický proces musí dosahovat znatelného pokroku a užitné hodnoty. Musí zde být perspektiva finančního zisku, musí být zaměřen na civilní sektor a účastníci musí být finančně schopní pro zajištění řešení. Na úhradu nákladů spojených s řešením mezinárodního projektu se použijí finanční prostředky programu EUREKA CZ pouze v případě, že projekt už získal statut EUREKA. Aby žadatel mohl získat účelovou finanční podporu, musí splňovat tyto tři podmínky:

- a) návrh projektu aplikovaného výzkumu a vývoje pro veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji pro program EUREKA CZ musí být shodný s projektem, který získal statut EUREKA,
- b) návrh projektu musí být zpracován a podán prostřednictvím aktuální verze návrhu projektu,

c) práce na řešení projektu nesmí být zahájena před podáním návrhu projektu do veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji. Návrhy projektů jsou v listinné elektronické verzi podávány na MŠMT kdykoli v průběhu roku. (CEBRE A CZELO, 2014)

Příloha č. 5 - Rozdělení rozpočtu rámcového programu Horizont 2020

	Podíl z celkového rozpočtu v %	mil. EUR
I. Vynikající věda	31,73	24 441
Evropská výzkumná rada	17	13 095
Budoucí a vznikající technologie	3,50	2 696
Akce Marie Skłodowska-Curie	8	6 162
Evropské výzkumné infrastruktury	3,23	2 488
II. Vedoucí postavení v průmyslu	22,09	17 016
Průlomové a průmyslové technologie	17,60	13 557
Přístup k rizikovému financování	3,69	2 842
Inovace v malých a středních podnicích	0,80	616
III. Společenské výzvy	38,53	29 679
Zdraví, demografická změny a životní pohoda	9,70	7 472
Potravinové zabezpečení, udržitelné zemědělství, mořský výzkum a bioekonomika	5	3 851
Zajištěná, čistá a účinná energie	7,70	5 931

Inteligentní, ekologická a integrovaná doprava	8	6 339
Ochrana klimatu, životního prostředí, účinné využívání zdrojů a suroviny	4	3 081
Evropa v měnícím se světě – inkluzivní, inovativní a reflektivní společnosti	1,70	1 309
Bezpečné společnosti: ochrana svobody a bezpečnosti Evropy a jejich občanů	2,20	1 695
Věda se společností pro společnost	0,60	462
Šíření excelence a podpora účasti	1,06	816
Evropský inovační a technologický institut (EIT)	3,52	2 711
Nejaderné přímé akce Společného výzkumného centra (JRC)	2,47	1 903
CELKOVÝ PŘÍSPĚVEK EU	100	77 028

Zdroj: TC AV ČR, online, 2014, vlastní zpracování

Příloha č. 6 - Základní pilíře rámcového programu Horizont 2020

Vynikající věda

V tomto pilíři je program zaměřen na zvýšení excelentnosti vědecké základny Evropy. Má za úkol posílit excelentní výzkum, rozvoj talentů v Evropě, rozvoj nových technologií a špičkových evropských výzkumných infrastruktur, přičemž zajišťuje stálý tok výzkumu a vývoj světové úrovně s cílem zabezpečit dlouhodobou konkurenceschopnost a zvýšit atraktivnost Evropy.

Pilíř je rozdělen do čtyř oblastí:

- **Evropská rada pro výzkum (ERC)** – rada financuje a podporuje výzkumné projekty, které sahají za hranice současného poznání nebo tyto hranice přesahuje. Vyznačuje se průnikem mezi jednotlivými vědními obory. Zpravidla se jedná o výzkum, který probíhá v nových a nejnáročnějších oblastech výzkumu. Proto má ERC zásadní význam pro zvyšování konkurenceschopnosti EU.

- **Budoucí a vznikající technologie (FET)** – tato oblast podporuje nové technologie, které vznikají na základě novátorských rizikových nápadů postavených na vědeckých základech. Výzkumné projekty jsou zaměřeny na technologie bez omezení oboru a výzkumné oblasti. Granty jsou zaměřeny na tři části:

- FET Open – podpora zaměřena na povzbuzování úplně nových myšlenek a nápadů při vývoji průlomových technologií.
- FET Proactive – rozvíjejí vznikající témata a výzkumné komunity, je pokročilejší fází FET Open.
- FET Flagship – řeší velké interdisciplinární výzvy v oblasti vědy a techniky, představuje dlouhodobá strategická mezioborová partnerství v klíčových technologických oblastech společenských výzev.

- **Akce Marie Skłodowska-Curie** – tato oblast podporuje rozvoj lidských zdrojů ve vědě a výzkumu, posílení mobility, podporu vzdělávání a profesního růstu výzkumných pracovníků ve všech sektorech a regionech EU. Granty zahrnují podporu doktorandů a mladých vědců snadněji se uplatnit na trhu práce po skončení studie Ph.D. Dále se zaměřují na další vzdělávání a profesní růst výzkumných pracovníků, zajišťuje krátkodobé

a dlouhodobé pobyty a výměny pracovníků na všech kariérních stupních a podporuje regionální, národní a mezinárodní programy, mobility a školení.

- **Evropské výzkumné infrastruktury, včetně e-infrastruktur** – při řešení společenských výzev vznikají vysoké náklady na jejich provoz a údržbu, a proto je cílem této oblasti podpořit budování výzkumných infrastruktur světové úrovně sloužící výzkumným pracovištím a firmám. (Evropská komise, 2014; TC AV ČR, 2014; Delina a kol., online, 2014)

Společenské výzvy

Třetí pilíř programu H2020 je směřován k řešení základních otázek a problémů, s nimiž se evropská společnost potýká. Do tohoto pilíře je směřován největší část rozpočtu programu H2020 a je alokován na řešení sedmi identifikovaných společenských výzev:

- **Zdraví, demografické změny a životní pohoda** – zahrnuje účinnou podporu zdraví, která přesvědčivými důkazy předchází nemocem a přispívá k dobrým životním podmínkám. Do této oblasti patří následující směry:

- pochopení zdraví,
- lepší diagnostika,
- inovativní léčby a technologie,
- podpora aktivního a zdravého a stárnutí,
- integrovaná, udržitelná péče, pacient v centru péče,
- lepší zdravotní informace, lepší využívání dat a poskytování podkladů pro zdravotní politiky, předpisy a nařízení,
- koordinační aktivity.

- **Potravinové zabezpečení, udržitelné zemědělství a lesnictví, mořský výzkum a bioekonomika** - tato oblast je zaměřena na problematiku udržitelného zemědělství a lesního hospodářství v návaznosti na změny klimatu, udržitelné a konkurenceschopné zemědělsko-potravinářské odvětví pro bezpečnou a zdravou stravu za pomoci využití moderních biotechnologií, využití potenciálu vodních zdrojů, udržitelná a konkurenceschopná biologická průmyslová odvětví a podporu rozvoje evropského biohospodářství a prolínání mořského a námořního výzkumu. V této oblasti jsou vymezeny čtyři směry:

- Udržitelné potravinové zabezpečení,
- Problematika výživy a potravin,

- Modrý růst – otevření potenciálu rybářství, akvakultur a mořských biotechnologií,
- Inovační, udržitelná a inkluzivní bioekonomika.

- **Zajištěná, čistá a účinná energie** – tato oblast se zaměřuje na snížení spotřeby energie a uhlíkové stopy prostřednictvím inteligentního a udržitelného využívání energie, zásobování levnou elektřinou s nízkými emisemi uhlíku, využití alternativních paliv a mobilních zdrojů. Je zde navíc podporována jednotná inteligentní elektrická soustava pro Evropu, nové znalosti a technologie, důkladné rozhodování a zapojení veřejnosti, přijetí energetických inovací na trhu využitím programu Inteligentní energie Evropa.

- **Inteligentní, ekologická a integrovaná doprava** – tato oblast je zaměřena na efektivní využití zdrojů v dopravním průmyslu, která respektuje životní prostředí, zajišťuje lepší mobilitu, menší přetížení, větší bezpečnost a ochranu včetně nákladní dopravy a logistiky. Je vymezena čtyřmi směry:

- Úsporná a ekologická doprava,
- Lepší mobilita, méně dopravních zácp, zvýšení bezpečnosti,
- Vedoucí pozice evropského dopravního průmyslu ve světě,
- Socioekonomický výzkum a scénáře vývoje pro tvorbu politik.

- **Činnost v oblasti klimatu a životního prostředí, účinné využívání zdrojů a suroviny** – zde se jedná o podporu oblastí boje proti změně klimatu a přizpůsobení se této změně včetně spolehlivých odhadů, ochrany životního prostředí, udržitelné zacházení s přírodními zdroji, vodou, biodiverzitou a ekosystémy, zajištění udržitelných dodávek neenergetických a zemědělských surovin, umožnění přechodu k zelené ekonomice a společnosti prostřednictvím ekoinovací, rozvoj komplexních a dlouhodobých globálních systémů sledování životního prostředí a environmentálních informačních systémů a kulturní dědictví.

- **Evropa v měnícím se světě: inkluzivní, inovativní a reflektivní společnosti** – v této oblasti se jedná zejména o podporu společenských a humanitních věd a jsou zde zahrnuty činnosti výzkumu a inovací přispívající k tomu, aby společnosti byly více inovativní a podporovaly začlenění. Podporovanými směry jsou:

- Překonání krize: nové nápady, strategie a struktury vládnutí,
- Mladá generace v inkluzivní, inovativní a udržitelné Evropě,
- Reflektivní společnosti: kulturní dědictví a evropské identity,
- Evropa jako globální hráč,

- Nové formy inovací.

- **Bezpečné společnosti: ochrana svobody a bezpečnost Evropy a jejích občanů** – oblast je orientována na zajištění bezpečnosti a svobody evropských občanů a jejich spojenců. Jejím cílem je připravit se na možná ohrožení prostřednictvím prevencí, koordinace akcí v reálných situacích jak přírodních, tak i člověkem způsobených katastrof v období likvidace jejich následků. Jsou zde vymezeny čtyři hlavní směry:

- Odolnost vůči katastrofám,
- Boj proti terorismu a kriminalitě,
- Ochrana hranic a vnější bezpečnost,
- Kybernetická bezpečnost, důvěra a soukromí. (Evropská komise, 2014; TC AV ČR, 2014; Delina a kol., online, 2014)

Další aktivity, které jsou programem H2020 podporované:

- **Šíření excelence a podpora účasti** – cílem této aktivity je zajistit, aby všechny státy a regiony měly stejné možnosti zapojit se do evropských výzkumných a inovačních aktivit. Zajišťuje se spolupráce mezi státy, které jsou inovativně intenzivními částmi EU, a mezi státy, které zaostávají ve své excelenci.

- **Věda se společností a pro společnost** – aktivita, která navazuje na prioritu 7. rámcového programu Věda ve společnosti. Jejím cílem je budovat efektivní spolupráci mezi vědou a společností, získávat nové talenty pro vědu a spojovat vědeckou excelenci se sociální odpovědností.

- **Nejaderné přímé akce společného výzkumného centra (JRC)** – do klíčových kompetencí této aktivity patří oblast energetiky, doprava, životní prostředí a klimatické změny, zemědělství a potravinové zabezpečení, zdraví a ochrana spotřebitele, informační a komunikační technologie, referenční materiály a měření, ochrana a bezpečnost občanů a výhledové studie. Je zde zařazeno i modelování ekonomiky, analýza politiky a jejich odpadů a další.

- **Aktivity Evropského inovačního a technologického institutu (EIT)** – aktivity EIT neposkytují žádnou finanční podporu, nýbrž se snaží propojit činnosti univerzitních pracovišť s činností výzkumnou a podnikatelskou. Vytváří tzv. znalostní a inovační společenství, jejíž úkolem je napomoci překonat strukturální nedostatky EU, které se projevují slabou inovační kapacitou a malou schopností realizovat nové služby, výrobky a procesy. (Evropská komise, 2014; TC AV ČR, 2014; Delina a kol., online, 201

Příloha č. 7 - Rozpočet SME Instrumentu na období 2016-2017

Témata	Rozpočet (mil. EUR)	
	2016	2017
SMEInst – 01-2016-2017	60	66
SMEInst – 02-2016-2017	31.83	35.32
SMEInst – 03-2016-2017	7.50	7.50
SMEInst – 04-2016-2017	11.37	12.60
SMEInst – 05-2016-2017	35.00	80.00
SMEInst – 06-2016-2017	18.00	12.50
SMEInst – 07-2016-2017	25.46	37.87
SMEInst – 08-2016-2017	9.50	12.42
SMEInst – 09-2016-2017	46.00	50.00
SMEInst – 10-2016-2017	57.57	61.23
SMEInst – 11-2016-2017	25.00	36.00
SMEInst – 12-2016-2017	10.80	11.40
SMEInst – 13-2016-2017	15.37	14.67
Celkový orientační rozpočet	353.40	437.51

Zdroj: Evropská komise, online, 2016, vlastní zpracování

Až 10 % ročního rozpočtu bylo použito pro financování fáze 1, a nejméně 87 % bylo použito pro financování fáze 2. Minimálně jedno procento bude použito pro financování fáze 3 a navazujících kroků. Zbytek financí bylo použito pro aktivity podporující fázi 1 a 2, a na evaluaci.

Příloha č. 8 - Dotazník

V rámci programu H2020 a EIC pilot byl zřízen nástroj **SME Instrument** (Nástroj na podporu malých a středních podniků), který je výslovně určen inovativním malým a středním podnikům, a to v rámci všech společenských výzev a základních průmyslových technologií. Nástroj SME je zaměřen na tržní uplatnění přelomových inovačních řešení malých a středních podniků, která mají mezinárodní až globální potenciál a zásadní dopad na růst a rozvoj MSP. Podporuje MSP při vývoji inovativních výrobků, technologií a služeb, které budou ve výsledku formovat nové trhy či měnit ty existující. Jeho rozpočet činí **1,6 mld. EUR** na období 2018-2020.

Podporu z grantového nástroje rozdělujeme do tří fází. Žadatelé žádají o podporu v rámci každé této fáze zvlášť.

Fáze 1

V rámci první fáze je podpora zaměřena na vypracování a ověření studie proveditelnosti pro MSP. Zde se prověří technologická, praktická a ekonomická udržitelnost předloženého záměru. Délka první fáze je omezena na **6 měsíců** a úspěšný žadatel obdrží na tuto dobu finanční podporu ve výši **50 tisíc EUR**, která odpovídá 70 % celkových výdajů na projekt fáze 1 a zbytek je kofinancován žadatelem. Projektový záměr v této fázi nesmí překročit 10 stran.

Fáze 2

Druhá fáze podporuje MSP v dokončení vývoje přelomových inovačních řešení tzn. proměnu inovativní myšlenky v konkrétní produkt nebo službu pro vstup na trh. Společně s inovací je v rámci druhé fáze podpořen i rozvoj strategie růstu samotné firmy. Inovace musí pro tuto fázi dosáhnout minimální úrovně technologické připravenosti 6 (tzv. TRL = Technology Readiness Level). Pro druhou fázi je vymezena finanční podpora ve výši **0,5 – 2,5 mil. EUR** na dobu **12–24 měsíců**. Projektový záměr v této fázi nesmí překročit 30 stran.

Fáze 3

Podporuje MSP za účelem komercializace inovativního výrobku nebo služby (tzv. business akceleraace). V této fázi není žadatelům poskytnuta žádná finanční podpora, ale jsou zde podporovány různé aktivity, které by měli úspěšným žadatelům usnadnit cestu k úspěchu. Mezi těmito aktivitami patří například tréninky, propojení s investory, specifické služby koučingu a mentoringu, vyhledávání partnerů, přístup k rizikovému kapitálu apod.

O podporu v rámci SME-I se mohou ucházet jak zaběhnuté malé a střední podniky, tak i mladé společnosti a start-upy, a to z jakéhokoli sektoru. Účastníci musí mít sídlo v EU či v zemích asociovaných k rámcovému programu H2020.

Analýza a monitoring SME instrumentu v Moravskoslezském kraji

Prosím o vyplnění krátkého dotazníku

1. Znáte programy Horizont 2020, COSME, EUREKA, COST nebo EUROSTARS, které podporují malé a střední podniky v rozvoji a růstu?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. Jsem seznámen pouze s některými z nich
2. Jste si vědom/a výhod, které skýtá zapojení do mezinárodních programů na podporu malého a středního podniku?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. Neuvažoval/a jsem o tom
3. Zapojili jste se již do některého z programů v otázce č. 1?
 - a. Pokud ano, napište jakého:
 - b. Ne
4. Umíte si představit, jak byste využili mezinárodní finanční podporu malého a středního podniku ve Vaší firmě?
 - a. Ano
 - b. Ne
5. Znáte nebo slyšeli jste někdy o Nástroji pro malé a střední podniky (tzv. SME Instrument)?
 - a. Ano
 - b. Ne
6. Zapojila se již Vaše společnost do tohoto schématu?
 - a. Pokud ano, v kterých letech?
 - b. Pokud ne, proč? Více možných odpovědí
 - i. Nedostatek informací o SME Instrumentu
 - ii. Administrativa
 - iii. Jazyková bariéra
 - iv. Nezkušený tým
 - v. Nedostatek času
 - vi. Jiné (uved'te):
7. Pokud jste se účastnili schématu SME Instrument, co Vám to jako firmě přineslo? (napište stručně)
8. Spolupracujete nebo využíváte již služeb CPI VŠB-TUO?
 - a. Ano
 - b. Ne
9. Jaké aktivity či služby byste uvítali v případě Vašeho zájmu o zapojení se do mezinárodních programů podpory?
 - a. Semináře
 - b. Workshopy
 - c. Individuální konzultace
 - d. Propagační materiály
 - e. Další, prosím uveďte.....
10. Máte zájem o další informace, poradenství nebo pomoc při konzultaci Vašeho projektu do programu SME Instrument?
 - a. Ano (prosím, doplňte Vaše jméno, popř. jméno firmy a email, na který Vás budeme moci kontaktovat)
 - b. Ne